

Iedereen een gezonde basis

Nota Publieke Gezondheid

Maart 2022

Voorwoord

Een gezonde basis voor iedereen in Gooise Meren: daar zetten we op in. Gezond leven zorgt dat kinderen een goede start maken en gezond opgroeien. Het zorgt dat volwassenen actief participeren en dat zij veerkrachtig en fit met pensioen gaan. Het maakt dat ouderen langer genieten van gezonde levensjaren en dat mensen met kwetsbare achtergrond er toe (blijven) doen in onze samenleving. Gezond leven is niet alleen persoonlijk belangrijk maar ook voor onze gemeenschap als geheel. Zo houden we de gemeenschap vitaal, bevorderen we dat iedereen mee kan doen en maken we onze samenleving sterker.

Voor u ligt de nota Publieke Gezondheid van de gemeente Gooise Meren. Het gezondheidsbeleid is een belangrijke bouwsteen voor het realiseren van de ambities uit het beleidsplan Sociaal Domein Gooise Meren 2022. Met het gezondheidsbeleid faciliteren we dat mensen mee kunnen (blijven) doen. Gezondheid gaat niet alleen over lichamelijke gezondheid maar ook over ons welbevinden. De kwaliteit van ons leven wordt beter als we zelf invloed hebben op ons leven en keuzes kunnen maken. In ons beleid stellen we Positieve gezondheid centraal. Positieve gezondheid gaat ervan uit dat het welzijn van mensen positief wordt beïnvloed door veerkracht en regie over het eigen leven. We ondersteunen onze inwoners bij hun keuzes voor een gezond en veerkrachtig leven.

Het gaat goed met de gezondheid van de meeste inwoners. Maar we weten dat dit niet voor iedereen vanzelfsprekend is. De coronacrisis heeft ons al langere tijd in zijn greep. We zien de impact van corona terug in uitgestelde zorg, de psychische druk als gevolg van de maatregelen en de economische schade. We realiseren ons nog meer dat een gezonde leefstijl belangrijk is. Nog scherper zien we dat fysiek en mentaal welbevinden onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. De coronacrisis legt gezondheidsverschillen onder een vergrootglas. Kwetsbare groepen als ouderen, laaggeletterden en mensen met een lage sociaal-economische status worden harder getroffen. Met ons beleid willen we sociaal-economische gezondheidsverschillen verkleinen en een gezond leven voor iedereen bereikbaar maken.

We staan als gemeente voor een aantal grote opgaven. De vergrijzing en het steeds meer verplaatsen van zorg naar de thuissituatie zorgen voor een toenemende druk op voorzieningen in de wijk. Om ouderen en kwetsbare groepen zo goed mogelijk thuis te laten wonen, moeten wij zorgen voor de nodige randvoorwaarden, zoals geschikte woningen en een woonomgeving die ondersteuning kan bieden. Dit kunnen we niet alleen; we hebben elkaar nodig voor een gezonde en vitale samenleving. Daarom verbinden we ons beleid met de opgaven en ambities van partijen als zorgaanbieders en zorgverzekeraar Zilveren Kruis. Als we in staat zijn om het in de wijk goed met elkaar te organiseren, leidt dit tot meer gezondheidswinst en meer kwaliteit van leven voor alle inwoners. Zo houden we zorg en ondersteuning ook in de toekomst toegankelijk en betaalbaar. Vanuit onze verbindende rol bouwen we verder aan een stevig netwerk. We investeren in de samenwerking op wijkniveau, lokaal niveau en regionaal niveau. De GGD is daarbij onze vertrouwde partner.

Deze nota bouwt voort op wat we al doen. De bouwstenen voor een gezond Gooise Meren sluiten aan bij de landelijke beleidsthema's en de doelen van het Nationaal Preventieakkoord. Deze thema's geven de komende jaren richting aan de uitvoering van onze taken. De thema's waarop we de komende periode inzetten zijn: het makkelijker maken van een gezonde leefstijl, gezond opgroeien, vitaal ouder worden, een gezondere leefomgeving en het versterken van de mentale gezondheid van alle inwoners. Steeds meer mensen ervaren psychische problemen door stress en prestatiedruk. Dit zien we ook in Gooise Meren. Met name jeugd en jongvolwassenen ervaren meer druk en stress dan landelijk. Daar willen we wat aan doen door te investeren in de mentale weerbaarheid van onze inwoners.

We realiseren ons dat voor het versterken van gezondheid een langdurige, integrale aanpak nodig is. Want gedrag en gezondheid veranderen we niet van vandaag op morgen. Gezondheid raakt aan veel domeinen. We kiezen voor een integrale aanpak met aandacht voor achterliggende problematiek. Gezondheid als verbindend thema, binnen en buiten de gemeentelijke organisatie. We zien ernaar uit om samen met onze partners en inwoners aan de slag te gaan met de in deze nota beschreven opgaven. Samen op weg naar een gezond Gooise Meren. We nodigen iedereen uit om daaraan bij te dragen.

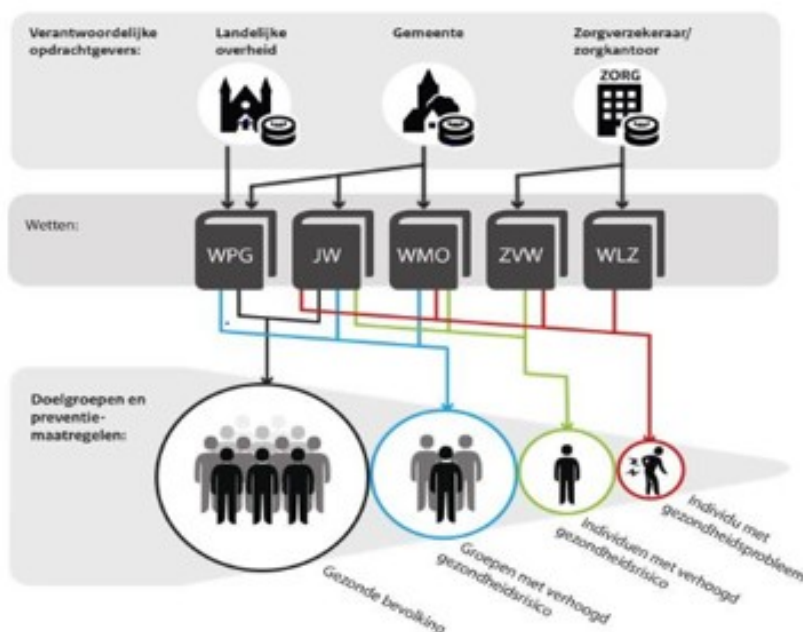
Barbara Boudewijnse, wethouder gezondheid en zorg

Inleiding

Aanleiding

Als gemeente hebben we een grote verantwoordelijkheid voor de gezondheid van onze inwoners. De basis voor ons gezondheidsbeleid is vastgelegd in de Wet Publieke Gezondheid (Wpg). Het doel van publieke gezondheid is de gezondheid van alle inwoners te bevorderen en te beschermen door de leefstijl (gedrag) en de leefomgeving van mensen positief te beïnvloeden. Dit doen we door de voorwaarden te scheppen voor een goede gezondheidsontwikkeling en het voorkomen van ziekten, met name voor kwetsbare groepen. Gezondheid en preventie gaan in deze context hand in hand.

Naast de Wpg dragen verschillende wetten bij aan gezondheidsbevorderingen preventie. In de onderstaande figuur is de samenhang tussen wetten in beeld gebracht. Het toont per wet de verantwoordelijke opdrachtgevers en de doelgroepen van preventiemaatregelen. Gemeenten moeten regie voeren en zorgen voor de nodige afstemming. Niet alleen binnen onze eigen domeinen maar ook daarbuiten met partijen op het gebied van gezondheid en zorg. De Wpg bepaalt dat gemeenten elke vier jaar de speerpunten vaststelt voor het gezondheidsbeleid. Het landelijke gezondheidsbeleid is daarvoor richtinggevend, evenals de lokale cijfers over de gezondheid van de inwoners en de lokale context. De wet biedt gemeenten veel beleidsvrijheid om hieraan invulling te geven. Dit maakt het mogelijk om maatregelen af te stemmen op de lokale behoeften.

bron: RIVM 2016

We realiseren ons dat een beleidsperiode van vier jaar veelal te kort is om duidelijk effect te zien van ons beleid, bijvoorbeeld in een toename van gezonde levensjaren, een afname van (vroegtijdige) chronische aandoeningen onder inwoners en een afvlakking van de oplopende uitgaven in het sociaal domein. Het beleid voor publieke gezondheid

vraagt om commitment en continuïteit voor een langere periode. Alleen dan en met een samenhangend programma, zijn we in staat om blijvende veranderingen te realiseren. Vanwege de sterke samenhang in de uitvoering van de verschillende wetten zal een investering in publieke gezondheid niet altijd rechtstreeks terug te leiden zijn naar het effect op de gemeentelijke begroting. Zo kunnen ook zorgverzekeraars of andere overheden baat hebben bij investeringen in publieke gezondheid en welzijn.

Reikwijdte

Gezondheid is een breed begrip. De diverse invalshoeken vragen erom op samenhangende wijze te worden bekeken. Een betere gezondheid maakt bijvoorbeeld dat mensen beter kunnen meedoen aan de samenleving. Andersom geldt ook dat participatie leidt tot een betere gezondheid. We zijn de laatste jaren anders tegen gezondheid aan gaan kijken. Waar voorheen gezondheid werd gedefinieerd als de afwezigheid van ziekte, wordt gezondheid nu gezien als het vermogen om je aan te passen en regie te voeren over de eigen leven. Dat wil zeggen dat gezondheid wordt gezien in het licht van de mogelijkheden die mensen hebben om met ziekten, beperkingen en tegenslagen om te gaan en regie te voeren over het leven. Dit noemen we Positieve gezondheid. Het concept van Positieve gezondheid is ontwikkeld door Machteld Huber en biedt een denk- en werkmodel dat helpt om de verschillende invalshoeken en achterliggende thema's van publieke gezondheid te overzien en te verbinden in een samenhangende aanpak.

Het kader voor deze nota is het *Beleidsplan Sociaal Domein Gooise Meren 2022, Blijven bouwen aan een krachtige samenleving*. De kerngedachte in deze visie is "We stellen de vraag van de inwoner centraal en benutten zoveel mogelijk de eigen kracht van mensen. Het resultaat is dat iedereen naar vermogen mee kan doen." Het gezondheidsbeleid is een belangrijke bouwsteen voor het realiseren van deze ambitie. De strategie die we in deze gezondheidsnota beschrijven draagt bij aan de condities voor een sterke sociale basis. Het draagt bovendien bij aan een versteviging van de samenwerking met het zorgdomein om vanuit gedeelde waarden en ambities krachten te bundelen.

Uitvoeringsagenda

Aan deze nota koppelen we een uitvoeringsagenda. Daarin staat wat we concreet gaan doen voor de thema's die we hebben benoemd. De combinatie van een strategische nota en uitvoeringsagenda maakt het mogelijk de uitvoering flexibel in te richten, gericht op de actuele situatie, zonder de doelen voor de langere termijn los te laten. Zo zorgen we voor een evenwicht tussen de gewenste continuïteit aan de ene kant en flexibiliteit in de uitvoering aan de andere kant. Halverwege de beleidsperiode maken we de balans op en bekijken we of we nog op de goede weg zitten. Om impact te vergroten kiezen we waar mogelijk voor erkende interventies. Tegelijk bieden we ook ruimte voor experiment. We vinden het belangrijk om van elkaar te leren over wat werkt en wat niet bij het verbeteren van de gezondheid. Het afstemmen en onderzoeken zien we als een continu proces. Ook nieuwe partners willen we enthousiast maken om aan te haken.

Samenhang in beleid

Publieke gezondheid reikt verder dan het sociaal domein. De leefomgeving is een belangrijke factor voor onze gezondheid. Een gezonde omgeving nodigt uit tot bewegen, ontmoeten en ontspannen. Wie in een groene omgeving woont voelt zich gezonder. We willen dat de buitenruimte gezond, schoon, aangenaam en veilig is en uitnodigt tot gezond gedrag. Dat zien we terug in het groen maar ook in de speelruimte, sportaccommodaties, gebouwen en voorzieningen. Daarbij past ook een klimaatbestendige omgeving, zonder hinder van geluid, geur, houtrook of fijnstof. Met de komst van de Omgevingswet wordt gezondheid expliciet verankerd in het omgevingsbeleid. Dit maakt het mogelijk om gezondheid nadrukkelijk mee te wegen bij ruimtelijke vraagstukken.

We willen de samenhang in gezondheidsaspecten binnen de verschillende beleidsterreinen bewaken en versnippering tegengaan. In de eerste plaats door deze

aspecten beter in beeld te brengen. De Omgevingsvisie die we momenteel opstellen voor Gooise Meren draagt daar straks ook aan bij. In de nota Koers en Keuzes hebben we een aanzet gegeven voor de Omgevingsvisie voor Gooise Meren. Zowel het *Mobiliteitsplan Goed en veilig op weg 2040* en onze *Visie op de Buitenruimte* dragen bij aan de condities voor een veilige, gezonde en toegankelijke leefomgeving. Denk bijvoorbeeld aan het bevorderen van (veilig) fietsverkeer en veilige looproutes en groene verblijfsplekken in ruimtelijke plannen.

Het bovenstaande betekent dat de opgaven in deze nota niet op zichzelf staan en overlap hebben met andere programma's en projecten binnen de gemeente. Er wordt daarom nauw afgestemd en opgetrokken voor de uitvoering van het gezondheidsbeleid. Op deze manier kan het gezondheidsbeleid de doelstellingen van overlappende programma's versterken en andersom.

De Trends

Domeinen in beweging

In het strategische beleidsplan sociaal domein hebben we de belangrijkste ontwikkelingen weergegeven binnen het sociaal domein. We beschrijven daarin hoe we de ondersteuning en zorg binnen het sociaal domein anders willen organiseren om het betaalbaar en toegankelijk te houden.

De focus verschuift naar preventie en vroegsignalering in de sociale basis en het organiseren van samenhangende vormen van lichte steun en zorg, gericht op normalisering en herstel. Zo zorgen we ervoor dat mensen zo snel mogelijk eigen regie over hun leven hervinden en kunnen omgaan met de uitdagingen in het leven. Ook binnen het zorgdomein wordt de urgentie gedeeld om de zorg anders te organiseren. De stijging van het aantal ouderen, de groeiende complexiteit van de zorgvraag en het tekort aan zorgpersoneel zet de zorg onder druk.

Zorg dichterbij

In de transformatie van de zorg zien we drie sporen: 1) behoud en versterken van gezondheid, kwaliteit van leven en eigen regie; 2) eerder en langer thuis; 3) vernieuwing en veranderen van zorg. We zien deze transformatie terug in trends als het verplaatsen van (ziekenhuis)zorg naar de wijk en thuis, digitalisering van de zorg, extramuralisering van verpleeghuiszorg naar verpleegzorg thuis, de ambulantisering van de GGZ en uitstroom naar de wijk vanuit beschermd wonen, de reorganisatie van de eerstelijnszorg en een toenemend aanbod gericht op leefstijl en preventie. In onze regio krijgt de transformatie bijvoorbeeld concreet vorm in de nieuwbouw van ziekenhuis Tergooi. De bouw gaat gepaard met een beddenreductie van 20% die mede mogelijk wordt gemaakt door de ontwikkeling van nieuwe werkwijzen en samenwerking met de eerstelijnszorg. Concreet gaat het om het verplaatsen van zorg naar de wijk, het verrijken van zorg met e-health voor consultatie en thuisdiagnostiek en het voorkomen van opname door preventie. Deze trends hebben gevolgen voor de beschikbaarheid en organisatie van zorg en hulpverlening in de wijk. Denk bijvoorbeeld aan een toenemend beroep op verpleegkundige nazorg thuis vanuit de Zorgverzekeringswet en hulp bij het huishouden vanuit de Wmo.

Nieuwe verhoudingen in de wijk

We staan voor de uitdaging om de gevolgen van de genoemde transformaties én de demografische ontwikkeling van vergrijzing in de wijk op te vangen. Dit onderstreept het belang van bouwen aan een sterke sociale basis. We zullen ons samen met partners in de wijk moeten verhouden tot nieuwe structuren en kaders waarbinnen we werkzaam zijn. Het laat zien hoe belangrijk het is om domein-overstijgende samenwerking te organiseren tussen publieke gezondheid, zorg en welzijn. Met als centrale vraag: hoe zorgen we samen voor inzet vanuit het best passende domein zodat achterliggende problematiek als eenzaamheid, schulden of armoede integraal worden aangepakt. Als we in staat zijn om dit in de wijk goed met elkaar te organiseren, leidt dit tot meer gezondheidswinst en meer kwaliteit van leven voor alle inwoners. Zo houden we zorg en ondersteuning ook in de toekomst toegankelijk en betaalbaar.

Ouderen langer thuis

Gooise Meren heeft bovengemiddeld veel ouderen boven de 75 jaar en dat blijft zo in de toekomst. Het merendeel kampt met meerdere (chronische) aandoeningen tegelijk. Dementie is een groeiend probleem onder ouderen. Om ouderen zo goed mogelijk thuis te laten wonen, moeten wij zorgen voor de nodige randvoorwaarden. Dan gaat het om een geschikte woning en een geschikte, sociale woonomgeving die met diensten, zorg en mantelzorgers ondersteuning kan bieden. In Gooise Meren zien we de tekorten voor alle woonvormen in de komende 20 jaar toenemen. We staan wat dat betreft voor een grote opgave. Ook deze opgave pakken we samen op met woningcorporaties, zorgaanbieders,

welzijnsorganisaties en eerstelijnsorganisaties. We werken daarvoor aan een gezamenlijke visie op wonen en zorg in Gooise Meren.

De behoefte aan mantelzorg onder ouderen neemt de komende 20 jaar sterk toe maar het aantal mantelzorgers zal fors afnemen. Oudere ouderen zullen voor steun steeds meer van leeftijdsgenoten afhankelijk zijn. De algemene trend is dat de belasting onder mantelzorgers nu al lijkt toe te nemen. Dit komt overeen met de signalen die wij in onze gemeente horen. Een deel van de mantelzorgers heeft het zwaar en krijgt het steeds zwaarder. Hoe we deze groep ondersteunen beschrijven we in het beleidsplan en actieplan mantelzorg dat we momenteel opstellen.

Geestelijke gezondheidszorg in de wijk

Mensen met langdurige of ernstige psychiatrische problematiek zijn steeds vaker aangewezen op begeleiding en voorzieningen in de wijk. Voorheen werd een deel van deze groep voor behandeling opgenomen in een kliniek, nu worden zij thuis behandeld. Tegelijkertijd stromen inwoners met psychosociale problematiek vanuit beschermd wonen door naar reguliere zorgvormen in de wijk. Het uitgangspunt is dat mensen met psychiatrische problematiek zoveel mogelijk in “gewone” woningen en wijken wonen en in hun eigen sociale omgeving zorg en ondersteuning ontvangen, gericht op herstel en zelfredzaamheid. Voor deze groep ligt er een aanzienlijke opgave om enerzijds geschikte woningen te realiseren en anderzijds te zorgen dat deze groep volwaardig mee kan doen en zich thuis kan voelen in de wijk. De helft van de mensen met een ernstige psychische aandoening heeft na herstel echter moeite om deel te nemen aan de maatschappij. Bij deze groep zien we vaker meerdere problemen tegelijk zoals armoede, schulden, eenzaamheid, een verslaving of een licht verstandelijke beperking, waardoor zelfstandig wonen moeite kost. In Gooise Meren werken we voor deze doelgroep samen met het Herstelnetwerk Gooi en Vechtstreek en het GGZ netwerk Mee Doen in Gooise Meren. Het gaat hier om een integrale samenwerking tussen zorg, welzijn, ervaringsdeskundigen en gemeente. De zorg en ondersteuning is gericht op medisch, persoonlijk en maatschappelijk herstel, dichtbij in de eigen leefomgeving.

Toenemende schuldenproblematiek

Schulden vormen een groeiend probleem in onze samenleving. Ruim 8 procent van de huishoudens in Nederland heeft te maken met geregistreerde problematische schulden. De verwachting is dat dit percentage door de coronacrisis zal toenemen. Een relatief klein deel van deze groep maakt gebruik van een hulpverleningstraject vanuit de gemeente. Bijna 70% van alle huishoudens met betaal- of schuldproblematiek in Nederland zijn “onzichtbaar”. Gemiddeld duurt het vijf jaar voordat inwoners met schulden zich bij de gemeente melden voor hulp. We staan voor de uitdaging om ervoor te zorgen dat mensen met een (tijdelijke) disbalans niet verder afglijden naar schuldenproblematiek. Het is ingrijpend als mensen te maken krijgen met problematische schulden. Bekend is dat mensen met schulden minder participeren in de samenleving. Zij kunnen verstrikt raken in een vicieuze cirkel die kan leiden tot problemen met werk, gezondheid, sociaal isolement en uiteindelijk zelfs dakloosheid.

Voor veel mensen met geldzorgen geldt dat de aanhoudende stress doorwerkt op hun psychische en fysieke gezondheid. Huishoudens met probleemschulden hebben dan ook relatief vaker te maken met geestelijke gezondheidszorg en jeugdzorg. Mensen die leven in armoede en schulden zoeken vaak als eerste de huisarts op. Daarbij ontbreekt het huisartsen vaak aan mogelijkheden om patiënten adequaat te verwijzen. Samenwerking en een integrale aanpak is nodig voor een goede signalering van geldzorgen en doorverwijzing van patiënten. Juist nu de gezondheidszorg onder een druk staat, is het cruciaal dat mensen die ziek zijn door geldzorgen zo snel mogelijk ondersteuning krijgen. Vanaf 2021 hebben gemeenten op grond van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening meer taken en verantwoordelijkheden gekregen op het gebied van schuldhelpverlening. Belangrijk is de uitvoering van vroegsignalering zodat bij betalingsachterstanden eerder hulp aangeboden wordt. Daarnaast hebben maatwerk en persoonlijke omstandigheden meer ruimte gekregen bij het zoeken naar oplossingen. Om hieraan invulling te geven

hebben we in 2021 een nieuw team opgezet met expertise en een uitgebreidere aanpak op het gebied van schuldhulpverlening.

Gooise Meren groeit

Gooise Meren groeit. Zo maakt Muiden een grote verandering door. Door de ontwikkeling van het terrein van De Krijgsman worden 1300 woningen toegevoegd. Er vindt zogezegd een verdubbeling van Muiden plaats. Ook op andere plekken wordt gebouwd, bijvoorbeeld buurtschap Crailo en de Koningin Emmaschool. Dat vraagt om extra waakzaamheid bij onze taak om te voorzien in een hoogwaardige leefomgeving, een goed voorzieningenniveau en een toegankelijk woningaanbod, in het bijzonder voor senioren en kwetsbare groepen. Gerelateerd aan de nieuwbouwwijk in Muiden zien we een sterke toename van de jeugd in Muiden, in het bijzonder door een toename van jonge gezinnen die in de wijk komen wonen. Gezinnen uit Muiden kunnen nu nog gebruik maken van het centrum voor jeugd en gezin in Weesp. In 2022 fuseert gemeente Weesp met de gemeente Amsterdam. Gezinnen uit de Krijgsman zijn dan aangewezen op het consultatiebureau in Muiderberg. Van belang is dat we blijven zorgen voor een goed toegankelijke jeugdgezondheidszorg voor deze groep.

Een brede blik op gezondheid

Positieve gezondheid is ons vertrekpunt als we het hebben over gezondheid. Onder Positieve gezondheid verstaan we het vermogen om met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan (veerkracht) en regie te voeren over het eigen welzijn¹. Niet de ziekte staat centraal maar de vraag wat iemand nodig heeft en belangrijk vindt als het aankomt op gezondheid. Vroeg of laat komt iedereen in het leven voor uitdagingen te staan. Positieve gezondheid gaat over grip op het leven, in verbinding staan met andere mensen en over wat het leven betekenisvol maakt. Hierdoor wordt gezondheid meer een levenswijze. Wat daarbij belangrijk is verschilt per persoon. Dit vraagt ruimte voor maatwerk.

In Gooise Meren heeft iedereen, van jong tot oud, gelijke kansen op een gezond leven. Gezondheid zien we als het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven.

De onderstaande figuur brengt de samenhang tussen de zes aspecten van Positieve gezondheid en de fysieke en sociale leefomgeving in beeld. Het helpt ons om vanuit een samenhangende aanpak gezond gedrag te stimuleren met aandacht voor het versterken van regie, veerkracht, zelfredzaamheid en de inrichting van de leefomgeving.

Bron: Louis Bolk instituut

Gezondheid in het sociaal domein

Zoals gezegd vormt onze visie op het sociaal domein het kader voor ons gezondheidsbeleid. De doelen van het sociaal domein gaan hand in hand met doelen op het vlak van gezondheid. Problemen die schuilgaan achter een verminderde gezondheid – zoals armoede, schulden, huisvesting, eenzaamheid, werkloosheid, een beperking, een

lage opleiding of een problematische leefomgeving- hebben allemaal invloed op de gezondheid, veerkracht en zelfredzaamheid.

We beschouwen de publieke gezondheid als een facet van de sociale basis. De sociale basis is het laagdrempelige aanbod van collectieve ondersteuning en activiteiten in de buurt of wijk om zelfredzaam te zijn en mee te doen. Ondersteuning en activiteiten in de sociale basis heeft een preventieve, activerende en signalerende functie. De uitvoering van publieke gezondheid organiseren we bij voorkeur in samenhang met zorg en welzijn, zichtbaar en dichtbij in de vertrouwde omgeving. De onderstaande figuur illustreert de samenhang tussen publieke gezondheid en het gemeentelijk dienstverleningsmodel voor het sociaal domein zoals uiteen is gezet in het Beleidsplan Sociaal Domein gemeente Gooise Meren 2022.

Inclusieve samenleving

We willen dat iedereen, van jong tot oud, gelijke kansen heeft op een gezond leven. Daarvoor nemen we drempels weg om gezonde keuzes te maken en versterken we gezondheidsvaardigheden van kwetsbare groepen. Gezondheidsverschillen worden vaak doorgegeven van generatie op generatie. Deze trend willen we omkeren. Ook in Gooise Meren zien we verschillen in gezondheid tussen wijken. We richten ons op wijken en buurten waar inwoners vaker en meer gezondheidsproblemen ervaren. Daarnaast bieden we kwetsbare groepen aanvullende programma's, afgestemd op de behoefte van de doelgroep en de omgeving en situatie waarin zij zich bevinden. We hebben in het bijzonder aandacht voor mensen met een lagere sociaal economische status, stathouders, ouderen, kinderen en jeugd, mensen met schuldenproblematiek, laaggeletterdheid en mensen met een GGZ-achtergrond.

Landelijke beleidsthema's

Het landelijke gezondheidsbeleid is richtinggevend voor de invulling van het lokale beleid. De keuze van de landelijke thema's is gerelateerd aan de veroorzaakte ziektelast en de te behalen gezondheidswinst voor (kwetsbare) groepen. De Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024 *Gezondheid breed op de agenda* zet in op vier gezondheidsthema's:

1. het verbeteren van gezondheid in de fysieke- en sociale leefomgeving,
2. het verminderen van gezondheidsachterstanden,
3. het verlagen van de druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen en
4. het bijdragen aan het vitaal ouder worden.

Het landelijke beleid onderschrijft de brede blik van Positieve Gezondheid en de aandacht voor achterliggende problematiek, en stimuleert nadrukkelijk domein overstijgende samenwerking. Voor onze lokale opgaven sluiten we aan op de vier landelijke thema's. Zoals gezegd biedt de wet gemeenten de ruimte om zelf de focus en aanpak te bepalen

op basis van de lokale context. We versterken onze positie binnen het domein van de zorg om over domeinen heen met partners meerwaarde te creëren voor inwoners. Hieronder werken we verder uit hoe wij onze rol invullen.

Onze rol en aanpak

De Rijksoverheid stimuleert dat gezondheidsvraagstukken op lokaal en regionaal niveau vanuit een gezamenlijk eigenaarschap worden opgepakt, door meerdere partijen. Als gemeente hebben wij daarbij een verbindende regierol. Onze wens is om vraagstukken vanuit een gezamenlijke belang en ongehinderd door schotten en domeinen op te pakken. Dit doen we bij voorkeur vanuit samenwerkingsvormen waarbij het concept van positieve gezondheid leidend is. We zien dat er steeds meer draagvlak is voor de brede blik op gezondheid en achterliggende problematiek. Het draagt eraan bij dat de samenwerking tussen partijen in de zorg en het sociaal domein ook meer vanzelfsprekend wordt.

Lokale samenwerking

We willen partijen bij elkaar brengen rondom een lokaal platform voor gezondheidsvraagstukken en preventiethema's. Een dergelijk platform voor afstemming, uitwisseling en samenwerking is er nog niet in Gooise Meren. Het platform dient tevens als basis voor de totstandkoming van een lokale preventieaanpak waarmee we een gezonde beweging in Gooise Meren op gang brengen. De lokale preventieaanpak is een afgeleide van het Nationaal Preventieakkoord. Dat akkoord stimuleert gemeenten om de landelijke ambities te vertalen naar een lokale preventieaanpak voor leefstijl.

Goede samenwerking is vaak nog een zoektocht omdat verantwoordelijkheden en de financiering van gezondheidsbevordering en preventie, bij meerdere partijen liggen. Het begint met elkaar kennen en weten wat ieders werk inhoudt. En van daaruit bouwen aan vertrouwen. Essentieel is dat we waarderen en aansluiten bij wat er al is en dat we werken vanuit een lerende omgeving. Bestaande initiatieven en samenwerkingsverbanden zijn voor ons leidend.

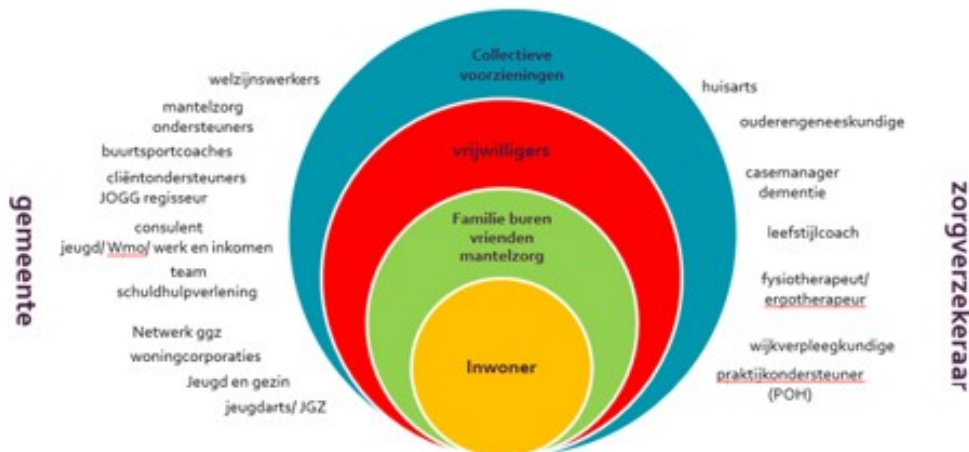
Focus op wijken en buurten

Door wijkgericht te werken kunnen we preventie, gezondheidsbevordering en zorg zo dicht mogelijk bij inwoners organiseren. In wijken waar inwoners meer dan gemiddeld te maken hebben met gezondheidsproblemen en sociale problematiek is veel gezondheidswinst te behalen en liggen kansen om gezondheidsverschillen te verkleinen. Elke wijk in Gooise Meren is anders. Daarop inspelen vraagt maatwerk en flexibiliteit, van ons als gemeente en van onze partners in de wijken. Vaak is er sprake van gelijksoortige problematiek en leefpatronen binnen een wijk. We laten ons leiden door de data over de wijk en luisteren naar wat de bewoners belangrijk vinden en nodig hebben voor een gezond(er) leven. We initiëren in de wijk netwerken rondom gezondheidsvraagstukken in aansluiting op de bestaande (zorg)structuren in de wijk. Kernpartners in het netwerk zijn welzijnswerkers, huisartsen en praktijkondersteuners, wijkverpleegkundigen, cliëntondersteuners van MEE, de JOGG-regisseur, buurtsportcoaches, leefstijlcoaches en overige eerstelijnszorgverleners. De JOGG-regisseur voert de regie en verbindt partijen op lokaal niveau rondom het stimuleren van een gezonde leefstijl bij kinderen en jongeren.

We vinden het belangrijk dat een laagdrempelig aanbod voor sport en beweging onderdeel uitmaakt van de sociale basis. Met de inzet van de buurtsportcoaches investeren we in sportparticipatie en daarmee in een gezonde en actieve leefstijl van inwoners. De buurtsportcoach zorgt voor een laagdrempelig beweegaanbod in de buurt en richt zich ook op alle leeftijden, in het bijzonder op groepen inwoners met een afstand tot sport en beweging. De buurtsportcoaches werken wijkgericht en werken samen met de welzijnsorganisatie, scholen, sportverenigingen en zorgaanbieders. Daarbij heeft de buurtsportcoach aandacht voor het stimuleren van een gezonde leefstijl onder inwoners.

De onderstaande figuur brengt de samenwerkingspartners in wijken en buurten in beeld die met elkaar bijdragen aan een sterke sociale basis in buurten en wijken. Zij dragen direct of indirect bij aan het bevorderen van gezondheid. Gemeente en de zorgverzekeraar hebben beiden een regierol richting partijen. Dit benadrukt het belang

van goede samenwerking tussen (regio)gemeenten en de (preferente) zorgverzekeraar.

Illustratie: gezondheid en preventie: samenwerking in de sociale basis

Regionale samenwerking

Een belangrijk deel van de zorg is gemeente-overstijgend georganiseerd. We versterken regionaal de samenwerking met de preferente zorgverzekeraar in onze regio, Zilveren Kruis. Met de regiogemeenten, zorgverzekeraar Zilveren Kruis en de GGD werken we aan een regionale samenwerkingsagenda voor preventie en leefstijl. Daarbij is ook aandacht voor achterliggende problematiek zoals armoede of schulden. Landelijk zijn afspraken gemaakt over de thema's van de regionale samenwerkingsagenda's die iedere regio moet opstellen. Samenwerking krijgt ook vorm in het regionale Netwerk Goed en Gezond Leven. Dit netwerk biedt een platform voor kennis uitwisseling en samenwerking tussen het zorg domein en het sociale domein en voor het versterken van het gedachtengoed van positieve gezondheid. Onze wethouders voor wonen en zorg maken zich als regionale ambassadeurs voor de Taskforce Wonen en Zorg, sterk voor een regionale samenwerking en een gezamenlijke aanpak op het gebied van wonen, zorg en welzijn.

Interne samenhang

Zoals gezegd heeft publieke gezondheid sterke raakvlakken met tal van andere beleidsterreinen die de condities scheppen voor een gezonde fysieke en sociale leefomgeving. Aandacht voor gezondheid en welbevinden is een kerngedachte van onze sportvisie, het is een drijfveer voor onze mobiliteitsvisie en vormt een basis voor de omgevingsvisie die we momenteel ontwikkelen. Verschillende beleidsvisies hebben eigen uitvoeringsagenda's en overlegstructuren. Hoe houden we goed overzicht over de gezondheidsaspecten binnen deze terreinen? Hoe zorgen we dat we op het juiste moment kansen kunnen benutten die zich voordoen op deze beleidsterreinen. En hoe zorgen we dat de impact van beleidskeuzes op gezondheid voldoende wordt meegewogen? Dat vraagt om een brede en structurele aanpak en om een nadrukkelijke inzet op regie en coördinatie vanuit de ambtelijke organisatie. Daarvoor is voldoende capaciteit nodig en draagvlak voor de bestuurlijke verbinding tussen domeinen. We onderzoeken in de komende twee jaar welke samenhangende aanpak nodig is om de impact van uiteenlopend beleid voor gezondheid structureel te vergroten.

Data gedreven werken

Het gebruik van data-analyses bij onze dagelijkse werkzaamheden noemen we data gedreven werken. Op deze wijze verwerven we meer inzicht en kennis en zijn we beter in staat gefundeerde beslissingen te nemen en kunnen wij efficiënter onze doelen bereiken. Hierbij kijken wij bijvoorbeeld welke wijken, scholen of doelgroepen ondersteuning het hardst nodig hebben en welke thema's prioriteit hebben. Daarmee dragen we ook bij aan kansengelijkheid voor alle inwoners. Om kennis en data over de gezondheid van onze inwoners breed toegankelijk en toepasbaar te maken, ontvangen we in 2022 samen met gemeente Hilversum subsidie van het ministerie van VWS voor de ontwikkeling van een eenvoudige datatool dat inzicht geeft in gezondheidsaspecten op buurtniveau. Zo werken we aan een gedeeld beeld van de huidige en toekomstige sociale en gezondheidssituatie

van de wijk. Op basis daarvan bepalen we de gemeenschappelijke opgaven voor de wijk en zijn we in staat om krachten te bundelen en ontwikkelingen te monitoren. We gaan hier concreet mee aan de slag door het organiseren van dialoogtafels in de wijk waarin we met partners in de wijk reflecteren op trends en de vragen die op ons af komen. Daarnaast onderzoeken we intern hoe we data vanuit het fysieke domein en de data vanuit het sociale en medische domein kunnen verbinden.

Goed opdrachtgeverschap

Als gemeente zijn wij samen met andere regiogemeenten opdrachtgever van GGD Gooi en Vechtstreek. We hebben daarbij een sturende en bewakende rol. In regionaal verband werken we met de GGD en regiogemeenten aan landelijke preventiethema's en de uitvoering van landelijke campagnes. We voeren bijvoorbeeld gezamenlijke programma's uit voor de aanpak van verantwoord alcohol gebruik en stoppen met roken. In toenemende mate wordt van ons gevraagd in te zetten op een lokale beweging naar gezonde wijken en buurten. Dit vraagt om maatwerk en regie op samenwerking in de wijk. Het roept de vraag op hoe we de rol van de GGD in dit verband moeten positioneren. Algemene campagnes zoals we die regionaal organiseren leiden weliswaar tot gezondheidswinst, maar mensen bovenaan de maatschappelijke ladder profiteren daar meer van dan mensen onderaan die ladder. Gezondheidsverschillen tussen groepen lijken hierdoor nauwelijks af te nemen. We hebben dan ook behoefte aan een heldere visie op de dienstverlening en rol van de GGD. Dit vraagt om een gedeeld begrip over hoe we lokale sturing richting de GGD vormgeven. We pakken dit op met de GGD en de regiogemeenten.

Communicatie en participatie

Bij het bevorderen van gezondheid is de manier waarop we in contact staan met inwoners belangrijk voor de effectiviteit van onze aanpak. Door samen te werken met mensen uit de wijk kunnen we het gezondheidsbeleid beter laten aansluiten op wat speelt in de wijk. Draagvlak is een voorwaarde om de juiste mensen te bereiken. Onze communicatiestrategie is gericht op het zo gewoon en makkelijk mogelijk maken van een gezonde leefstijl. Daarvoor stemmen we af op de leefwereld van de verschillende doelgroepen die we willen bereiken. Positieve gezondheid gaat over wat we belangrijk vinden in het leven. Daarop willen we in de communicatie aansluiten. We reiken handvatten aan om inwoners in staat te stellen met de juiste informatie zelf keuzes te maken voor een gezonde leefstijl. We ondersteunen initiatieven van inwoners en benutten de kracht van ervaringsdeskundigen.

In onze communicatie sluiten we aan bij de leefwereld van groepen inwoners, in het bijzonder met beperkte gezondheidsvaardigheden. Daarvoor gaan we op zoek naar "gezondheidsambassadeurs" zoals ervaringsdeskundigen, sleutelfiguren en vrijwillige maatjes. Die verbinden we aan ons programma. Het zijn allen inspirators die kunnen helpen om de juiste snaar te raken en aan te zetten tot een gezonder leven. Sleutelfiguren kunnen helpen om de verbinding te maken met groepen die meer op afstand staan. Zij helpen bij bewustwording over bijvoorbeeld het verschil in beleving van gezondheid tussen westerse en niet westerse culturen. En helpen om taboes te doorbreken of de vraag achter de vraag te doorgronden.

Wijkagenda's

Om het gesprek met en in de wijk te versterken werken we gemeente breed aan de ontwikkeling van wijkagenda's. Een wijkagenda geeft inzicht in de belangrijkste opgaven voor de wijk en de kansen die er liggen. Bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties delen met elkaar wat zij belangrijk vinden en bepalen in gezamenlijkheid met de gemeente de belangrijkste onderwerpen. Voor wijkbewoners biedt de wijkagenda een herkenbaar platform voor communicatie, overleg en samenwerking tussen gemeente en de wijk. Binnen onze organisatie biedt de wijkagenda een structurele basis om de integrale samenwerking versterken. De wijkagenda's zien we als een krachtig middel om de gezondheid en leefstijl van bewoners beter op de kaart te zetten en bespreekbaar te maken onder inwoners. We evalueren en reflecteren op gezondheid in samenhang met andere thema's die spelen

in de wijk.

Onze opgaven

We zetten de komende jaren in op vijf thema's waarmee we de gezondheid van onze inwoners bevorderen. 1. Gelijke kansen op gezond leven; 2. Mentaal fit en sociaal verbonden; 3. Gezonde jeugd; 4. vitaal ouder worden; 5. Gezonde leefomgeving. Bij de keuze voor deze thema's volgen we het landelijke beleid en sluiten we aan op onze lokale beleidsvisies. Bovendien verwachten we op deze vraagstukken de grootste impact voor kwetsbare groepen te kunnen bereiken. Uiteindelijk leidt gezondheidswinst via inzet op deze thema's tot kostenbeheersing in de uitgaven in het gehele sociaal domein. Dit onderstreept het belang van een goede verbinding tussen gezondheid, armoede, schuldenbeleid, onderwijs en werk. Tot op heden werken we voornamelijk vanuit regionale programma's aan het bevorderen van een gezonde leefstijl. Zoals gezegd gaan we de focus meer richten op lokale interventies en samenwerking in een wijkgerichte aanpak. Bij de aanpak van de opgaven organiseren we een mix van maatregelen op vijf pijlers 1. fysieke en sociale omgeving, 2. regelgeving en handhaving, 3. voorlichting en educatie, 4. signalering en advies, 5. ondersteuning.

Impact van de coronacrisis

De coronacrisis heeft ons al langere tijd in de greep. Het is inmiddels duidelijk dat de crisis voor een groot deel van de bevolking een negatieve uitwerking heeft op de mentale gezondheid en leefstijl. Gevoelens van eenzaam, angst, somberheid en stress zijn toegenomen onder de bevolking, evenals een ongezondere levensstijl. Veel jongeren en jongvolwassenen hebben het zwaar. Zij zitten in een levensfase, waarbij sociaal contact van groot belang is en een goede opleiding van belang voor de rest van hun leven. Ook het welzijn van ouderen staat onder druk door de crisis en de maatregelen. Daarnaast zijn andere groepen zoals ondernemers en zorgmedewerkers zwaar getroffen. Maar ook komt de positie van kwetsbare groepen als statushouders, laaggeletterden en mensen met een lage sociaaleconomische status meer onder druk te staan. De coronacrisis treft lager opgeleiden harder. Zij worden vaker getroffen door het virus en hebben vaker te maken met een slechtere gezondheid. Zij hebben minder mogelijkheden om thuis te werken, maken vaker gebruik van het openbaar vervoer en raken sneller hun banen kwijt bij economische terugval. De combinatie van deze factoren en slechtere gezondheids-, financiële, en digitale vaardigheden onderstrepen het belang van een integrale aanpak van problematiek. Verderop in de paragraaf over monitoring en sturing geven we aan hoe we de effecten van de coronacrisis in beeld brengen. Aan de andere kant zien we ook dat het bewustzijn voor gezonde levensstijl tijdens de coronacrisis is toegenomen. Er is veel meer aandacht gekomen voor gezond leven en het tegengaan van eenzaamheid. Vanuit het Rijk zijn extra (incidentele) middelen vrijgemaakt om te werken aan een gezonde leefstijl.

Positieve gespreksvoering

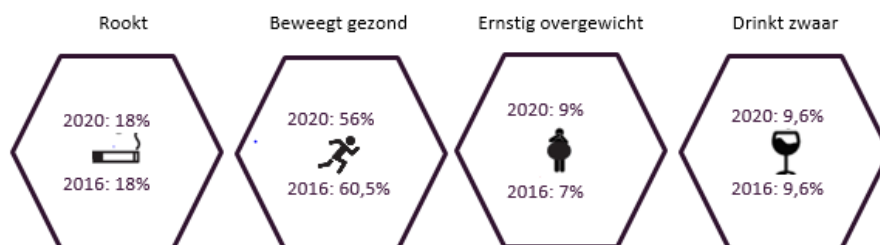
Ons doel is dat professionals in Gooise Meren in hun praktijk de benadering van Positieve Gezondheid ondersteunen en integraal uitgedragen bij het bevorderen van gezonde leefstijl. We vinden dat binnen Gooise Meren het "positieve gesprek" de basis voor ons handelen moet zijn. We helpen professionals met training en tools om dit gesprek te kunnen voeren. Samen met de GGD hebben we een gesprekstool ontwikkeld aan de hand van het spinnenweb Positieve Gezondheid van Machteld Huber. De tool helpt om het gesprek te voeren over een gezondheid en leefstijl en over betekenisvol leven. De focus ligt in het gesprek op wat voor de inwoner belangrijk is als het aankomt op gezondheid. Deze manier van gespreksvoering wordt 'het andere gesprek' genoemd. Hoe we naar gezondheid kijken raakt aan onze identiteit en aan ons sociale leven. Zo kan een minder gezonde gewoonte ook waarde geven aan iemands leven en maken we verschillende afwegingen. De één pakt de schijf van vijf erbij, de ander gaat een keer minder naar de snackbar. Positieve gezondheid helpt om een gelijkwaardig gesprek te voeren, om zonder oordeel aandacht te hebben voor wat het leven voor iemand 'goed' maakt en barrières in

communicatie te overbruggen. We organiseren samen met de GGD inspiratiebijeenkomsten over dit gedachtegoed.

1. Gelijke kansen op een gezond leven

Gezondheid en welzijn is in de eerste plaats een kwestie van leefstijl. Ons uitgangspunt is dat we de fysieke en mentale gezondheid beiden actief moeten onderhouden om gezond te blijven. Een gezonde leefstijl bestaat uit goed eten, voldoende slaap, bewegen en in mentaal in balans zijn. Ongezond gedrag als roken, alcoholgebruik, te weinig bewegen en ongezonde voeding veroorzaakt een vijfde van alle ziekten. Ongezonde voeding zorgt voor het grootste aandeel aan zorguitgaven. Met onze aanpak motiveren we mensen voor een gezonde leefstijl en helpen we hen om de nodige kennis en vaardigheden te ontwikkelen voor meer grip op gezondheid. Op de korte termijn draagt een gezonde leefstijl er aan bij dat je goed in je vel zit en dat je vitaal mee kunt doen in de samenleving. In onze aanpak ligt de focus op het aantrekkelijker en makkelijker maken van gezond gedrag. Op basis van onze data over de gezondheid van inwoners kiezen we primair voor wijken en buurten met de meeste gezondheidsproblematiek.

Gezonde leefstijl van volwassenen in Gooise Meren:

56% van de volwassenen beweegt gezond, zij voldoen aan de Nationale Beweegrichtlijn. Dit percentage is hoger dan het landelijke percentage van 54%. Wel blijkt uit de monitor dat inwoners in coronatijd minder zijn gaan bewegen. Ook hebben meer volwassenen dan bij de vorige meting obesitas. Dit percentage is lager dan het Nederlandse gemiddelde van 14%. Volwassenen roken iets minder dan het landelijke percentage van 19%. In de wijk Eng komt ernstig overgewicht het meest voor. Ook het percentage rokers is hier het hoogst en voldoen minder volwassenen dan landelijk aan de beweegnorm. In Gooise Meren wordt flink alcohol gedronken. De norm van de Gezondheidsraad is nul tot maximaal één glas per dag. Van de volwassenen voldoet 31% hieraan. Dit is lager dan landelijke gemiddelde van 40%. Het percentage zware drinkers is het hoogst in het Brediuskwartier en het Spiegel (ruim 13%). Positief is dat veel inwoners voornemens hebben om binnenkort hun eigen gezondheid te verbeteren.

De GGD constateert in de regionale rapportage over de gezondheidsmonitor dat de resultaten op een aantal onderwerpen voor hoger opgeleiden gunstiger zijn dan voor laag opgeleiden. Denk aan zingeving, moeite met rondkomen, eenzaamheid en tevredenheid over de woning en woonomgeving. Deze onderwerpen verschillen tussen wijken en buurten. Verschillen tussen wijken zien we ook in Gooise Meren. Het percentage laag opgeleiden is het hoogst in Bussum zuid (1402-1404) en Muiderberg. In deze wijken zien we ook de grootste groep die moeite heeft met rondkomen. Dit percentage ligt ruim boven het landelijke gemiddelde, in Bussum 1403 ruim 22% ten opzichte van 14,5% landelijk. Het percentage inwoners dat volledig arbeidsongeschikt is, is het hoogst in Bussum 1403 (7% ten opzichte van 4,5% landelijk). In deze buurt voelt ongeveer 1 op de 3 volwassenen zich beperkt vanwege problemen met de gezondheid en 40% heeft één of meerdere chronische aandoeningen. Ook is het percentage eenpersoonshuishoudens hier het hoogst (ruim 26% ten opzichte van 16% landelijk). In Bussum 1403 en Muiderberg ervaren meer inwoners een slechte gezondheid dan het landelijke gemiddelde.

Hier zetten we op in:

1. Samenhangende leefstijlaanpak

2. Uitvoeringsagenda preventieakkoord3. Middelengebruik4. Gezondheidsvaardigheden

1. Samenhangende leefstijlaanpak

Kansen op gezondheid zijn niet gelijk. Wie rijker en hoger opgeleid is, leeft gemiddeld langer en in betere gezondheid. Zo is het verschil in levensverwachting tussen mensen met een hoge en lage sociaaleconomische status (SES) ongeveer zes jaar en het verschil in gezonde levensjaren gemiddeld 15 jaar. Bekend is dat het bevorderen van een gezonde leefstijl vooral kans van slagen hebben als er ook aandacht is voor achterliggende factoren, zoals gezondheidsvaardigheden, armoede en schulden, laaggeletterdheid, werkloosheid en omgevingsfactoren. In onze uitvoeringsdienst starten een nieuw team Schuldhulpverlening met expertise en een integrale aanpak op het gebied van Schuldhulpverlening. De focus ligt op een preventieve aanpak door beginnende schulden zo snel mogelijk aan te pakken. Daarmee dragen we tevens bij aan het verkleinen van gezondheidsverschillen.

In lijn met het landelijke beleid leggen we de focus op het bevorderen van een goede gezondheid van mensen in kwetsbare posities. Voorbeelden zijn mensen met een lage sociaal economische status, mensen in armoede of met schulden, statushouders, mensen met psychiatrische problematiek of chronische aandoeningen. Het meeste effect wordt verwacht van een integrale (domein overstijgende) aanpak en preventieve interventies op het gebied van roken, alcohol en overgewicht.

In samenwerking met regio Gooi en Vechtstreek bieden wij de training Voel je goed! voor laaggeletterde volwassenen die Nederlands als moedertaal hebben. Het gaat om mensen die willen werken aan een gezonder gewicht en moeite hebben met taal en daardoor met het verwerken van gezondheidsinformatie. De groep ontvangt eet- en beweegadviezen van een diëtist en volgt daarnaast taalgerichte praktijklessen om informatie over gezonder eten en meer bewegen beter te leren begrijpen en toepassen.

In onze Beweeg en Sportvisie 2017-2021 hebben we de ambitie benoemd dat (sport)aanbieders meer mogelijkheden voor sport en beweging aanbieden aan inwoners die zelf (nog) niet kunnen sporten of door barrières geen aansluiting vinden bij de sport. In ons lokaal Sportakkoord bouwen we daarop voort met het deelakkoord “Inclusief Sporten en Bewegen”. Met sport- en beweegaanbieders en maatschappelijke partners hebben we afspraken gemaakt om te werken aan een inclusieve sport- en beweegomgeving. Meedoen aan sport en plezier in bewegen is niet voor iedereen vanzelfsprekend, waardoor een deel van onze inwoners weinig of niet sport. Samen met sportaanbieders, Sportservice 't Gooi en Gooise Meren Beweegt maken we sport en bewegen voor iedereen mogelijk. Het gaat erom dat iedereen met plezier kan meedoen, geaccepteerd wordt en eigen sportkeuzes kan maken. We ondersteunen sportorganisaties bij het opzetten van een inclusief sportaanbod en we nemen financiële drempels weg om te sporten. De jeugd van 0-18 jaar kan voor financiële ondersteuning gebruik maken van het Kinder- en jeugdbudget. Volwassenen die onder de armoedegrens leven kunnen aanspraak maken op het Doe-budget voor financiële ondersteuning bij het sporten.

2. Uitvoeringsagenda preventieakkoord

We sluiten aan op de ambities van het Nationaal Preventieakkoord. Daarin zijn afspraken gemaakt over drie ambities voor 2040: Een rookvrije generatie; minder obesitas en overgewicht en minder overmatig en zwaar alcoholgebruik. Roken, overgewicht en overmatig alcoholgebruik zijn samen de grootste oorzaak van ziekte in Nederland en veroorzaken een hoge ziektelast. We gaan de landelijke afspraken samen met partners vertalen naar een lokale uitvoeringsagenda waarmee we een beweging in gang zetten naar gezonde wijken en buurten. We pakken hierbij de rol van lokale verbinder en aanjager. Daarbij maken we de verbinding met het Sportakkoord waarmee we inzetten op een actieve leefstijl door bewegen en sporten. We bevorderen niet alleen een actieve

leefstijl maar dragen ook bij aan een toekomstbestendig verenigingsleven. Het verenigingsleven zien we als een belangrijke bouwsteen voor sociale verbinding in Gooise Meren. Bovendien zijn sportlocaties sociale plekken waar mensen meer of minder gezonde keuzes maken. Met onze preventieagenda ondersteunen en versterken we de impact van het Sportakkoord en andersom.

3. Middelengebruik

Gemeenten zijn op grond van de Alcohol Wet verplicht om elke vier jaar, een Preventie- en Handhavingsplan alcohol (PHP) vast te stellen. Eén van de belangrijkste doelen is dat we daarmee onze jeugd beschermen tegen de schadelijke effecten die alcohol kan hebben op de gezondheid en veiligheid. Als regiogemeenten hebben we een gezamenlijk PHP alcohol en drugs 2021-2024 vastgesteld. De coördinatie is belegd bij de GGD. We kiezen voor een combinatie van voorlichting, naleving en handhaving en een gezamenlijke aanpak van gemeente, onderwijs en horeca en inwoners. De jeugd 12 tot 18 jaar (en hun ouders) hebben de hoogste prioriteit. Vanwege de relatief hoge regionale cijfers van softdrugsgebruik is ook de preventie van (soft)drugsgebruik opgenomen in het preventieplan. Naast de primaire doelgroep van 12-18 jarigen en hun ouders, stelt dit PHP ook doelen voor het terugdringen van alcoholgebruik onder 18-24 jarigen en 55-75 jarigen.

Jaarlijks sterven meer dan 20.000 mensen in Nederland door roken of meerroken. De Rijksoverheid en de andere organisaties streven samen naar een rookvrije generatie in 2040. Dat betekent dat kinderen niet meer beginnen met roken, dat zwangere vrouwen niet meer roken en dat het aantal rokende volwassenen daalt naar maximaal 5%. De landelijke ambities hebben we in regionaal verband vertaald naar het Actieprogramma Rookvrije Generatie Gooi en Vechtstreek. Ter ondersteuning van de regionale beweging naar een rookvrije generatie is in 2018 met 30 partijen het samenwerkingsconvenant Rookvrije Generatie Gooi en Vechtstreek gesloten. Met dit convenant werken zoveel mogelijk partijen uit de regio samen aan het rookvrij maken van “kind-omgevingen”. Het doel is dat kinderen vrij van de gevaren van (mee)roken en vrij van het slechte voorbeeld van roken kunnen opgroeien. We weten dat 80% van de rokers begint met roken voor het 18e levensjaar. We willen voorkomen dat jongeren starten met roken. Het regionale actieplan Rookvrije Generatie kent vier actielijnen 1.Rookvrije “kind-omgevingen”; 2.Steun bij stoppen met roken; 3.Rookvrije zorg; 4.Draagvlak en agendasetting. De ambitie van het regionale actieprogramma is dat alle kinderen die vanaf 2019 zijn geboren rookvrij kunnen opgroeien. Als gemeente hebben wij een aanjagende, verbindende en faciliterende rol richting onze partners. De coördinatie is bij de GGD belegd.

4. Gezondheidsvaardigheden

We helpen kwetsbare groepen bij het vergroten van de nodige gezondheidsvaardigheden en het nemen van regie. Mensen met psychische of cognitieve problemen, verminderde taalvaardigheden of mensen met een migratieachtergrond hebben vaak moeite om wensen en behoeften onder woorden te brengen. Een gezonde leefstijl wordt vaak gezien als een individuele keuze maar niet iedereen is in staat om die afweging goed te maken. Niet iedereen is bijvoorbeeld in staat om met behulp van informatie inzicht te krijgen in gezondheid en ziekte en op basis daarvan gezonde keuzes te maken. Uit onderzoek blijkt dat ongeveer een op de drie Nederlanders beperkte gezondheidsvaardigheden heeft. Deze groep heeft moeite met het vinden, begrijpen en toepassen van informatie over gezondheid. Chronische ziekten, kanker en psychische problemen komen vaker voor bij deze groep. Beperkte gezondheidsvaardigheden zien we vaker bij mensen met een lager opleidingsniveau, laaggeletterden en bij mensen met een kwetsbare achtergrond. We vinden het belangrijk dat professionals deze mensen herkennen en hun communicatie, informatiemateriaal en begeleiding zo aanpassen dat die beter aansluit bij deze inwoners. We bieden de cursus “Voel je Goed!” aan om laaggeletterde inwoners te helpen om gezonder te leven én aan hun taalvaardigheden te werken.

Vanuit het zorgdomein is voor bepaalde leefstijlinterventies een zorgindicatie nodig. Dan zijn we eigenlijk al te laat. We willen juist voorkomen dat mensen klachten krijgen. Als gemeente hebben we de taak om inwoners te informeren en bewust te maken van de mogelijkheden die er zijn om zelf te werken aan gezondheid en zo nodig hierbij op tijd steun te zoeken. Regionaal bieden we informatie en advies vanuit het programma “Blijf Gezond”. Via de website www.blijfgezondgv.nl krijgen inwoners ideeën, tips en adviezen om gezond te blijven. Daarbij is aandacht voor vier thema's: bewegen, contact houden, gezond eten en ontspannen. Andere campagnes die de GGD inzet zijn: IkPas, 30dagengezonder en Hey. We gaan in de komende periode na of de regionale aanpak voldoende aansluit op de behoefte van onze inwoners en of aanvullende lokale inzet wenselijk is. Daarbij hebben we ook aandacht hoe we het gebruik zelfhulpprogramma's kunnen bevorderen om inwoners te helpen om meer grip te krijgen op de eigen gezondheid.

2. Mentaal fit en sociaal verbonden

De toenemende druk op het dagelijks leven is een relatief nieuw gezondheidsvraagstuk. Psychische problemen nemen toe in de samenleving, zoals depressie, slaapproblemen, stress, angststoornissen, eetstoornissen en eenzaamheid. In de discussie over dit onderwerp spelen verschillende maatschappelijke ontwikkelingen een rol zoals ervaren prestatiedruk en de rol van sociale media. Ruim 4 op de 10 Nederlanders krijgen in hun leven te maken met psychische problemen. De wachtlijsten voor jeugdzorg en (basis) ggz zijn lang. Op dit moment wachten ruim 75.000 mensen in Nederland op hulp. Daarvan moeten ruim 27.000 mensen te lang wachten op hulp. Als gemeente willen we voorkomen dat mensen psychische problemen krijgen. We investeren in het versterken van mentale veerkracht en het omgaan met mentale druk. Veerkrachtige mensen zijn beter in staat ongezonde patronen te doorbreken, zijn mentaal sterk en voelen zich gezonder. Veerkracht zorgt ervoor dat we bij tegenslagen minder snel uitvallen en mee blijven doen.

Mentale gezondheid van volwassenen in Gooise Meren:

Ongeveer 59% van de volwassenen zit 'goed in hun vel'. Zij hebben geen of een laag risico op een angststoornis of depressie. Dit is beter dan gemiddeld in Nederland. Ongeveer 1 op de 3 volwassenen heeft te maken met een matig risico op depressie. Als hun situatie verergert of ongewijzigd blijft loopt deze groep een grotere kans op een depressie. Het percentage inwoners dat een hoog risico loopt is nagenoeg gelijk gebleven en is kleiner dan het landelijk gemiddelde van 7%. Uitzondering is het hoge percentage in Bussum Eng (1403), gemiddeld 13% loopt een hoog risico op depressie of angststoornis ten opzichte van een gemiddelde van 4% in de overige wijken. Ten opzichte van 2016 is dit een stijging van 7%. In deze buurt zien we ook de meeste volwassenen die veel stress ervaren: 1 op de 3 volwassenen ten opzichte van 1 op de 5 landelijk.

We voelen ons gemiddeld minder eenzaam dan landelijk. Ongeveer 9% van de volwassenen voelt zich (zeer) ernstig eenzaam ten opzichte van 11% landelijk. We zien een (lichte) stijging ten opzichte van 2016. Een kwart van deze groep geeft aan sociaal eenzaam te zijn. Het verschil tussen wijken is groot. In Bussum zuid (1402 -1404) voelt 13-15% van de volwassenen zich ernstig eenzaam, een flink stijging ten opzichte van 2016. Het minst eenzaam zijn ouderen in Muiden (1,6%), en in het Brediuskwartier en Spiegel (3,5%). In Muiderberg zien we de grootste stijging in het aantal volwassenen dat zich ernstig eenzaam voelt, van 3,5% in 2016 naar 9% in 2020. Ruim 1 op de 10 volwassenen in Gooise Meren heeft in het voorgaande jaar contact gehad met een psycholoog of de GGZ (Geestelijke gezondheidszorg). Dit is een lichte stijging ten opzicht van 2016. Ook hier zien we een groot verschil tussen wijken. In Bussum 1403 en Muiden is het percentage gemiddeld 17% ten opzichte van gemiddeld 10,5% in de overige wijken. In Bussum 1403 en Muiderberg ligt het percentage inwoners dat een slechte gezondheid ervaart boven het landelijke gemiddelde.

Hier zetten we op in:

1. Preventie en vroegsignalering2. Eigen grip op mentale gezondheid3. Samenhangend voorzieningen aanbod4. Tegengaan van eenzaamheid

1. Preventie en vroegsignalering

Een belangrijke basis voor preventie van psychische problematiek is het regionale Beleidsplan Bescherming en Opvang. Vanuit dit beleid zetten we in op preventieve maatregelen die moeten leiden tot het voorkomen en verergeren van psychische problemen. De uitvoeringskalender Preventie & Vroegsignalering vormt een uitwerking van de afspraken uit het beleidsplan. De uitvoeringskalender wordt regionaal gecoördineerd en grotendeels uitgevoerd door de GGD. De GGD voert publiekscampagnes uit om het bewustzijn te vergroten over psychische problematiek, zoals de campagne Hey, het is oké, promoot zelfhulpprogramma's voor bijvoorbeeld lichte verslavingsproblematiek en organiseert scholing voor professionals in de uitvoering.

2. Eigen grip op mentale gezondheid

We stimuleren dat mensen zelf actief werken aan het onderhouden en versterken van hun psychische gezondheid, net zoals zij dat doen voor de fysieke conditie. Daarvoor wijzen we mensen de weg naar voorlichting over psychische klachten en mogelijkheden voor zelfhulp (e-health) om mentaal gezond te blijven, zoals bijvoorbeeld het omgaan met stress. Ook willen we bereiken dat mensen eerder bij zichzelf of hun naasten psychische klachten onderkennen en dat zij in staat zijn op tijd hulp te vragen. Naast inwoners hebben met name huisartsen behoefte aan inzicht in de mogelijkheden voor psychosociale hulp en welzijnsactiviteiten in de buurt en een keuzehulp om snel naar door te geleiden naar de juiste plek. We ondersteunen zorgprofessionals en inwoners met de nodige informatie.

3. Samenhangend en toegankelijk voorzieningenaanbod

We faciliteren momenteel diverse programma's die de weerbaarheid en veerkracht van jeugd helpen vergroten. Zowel Jeugd en Gezin als Versa Welzijn bieden vrij toegankelijke cursussen en programma's voor kinderen en jongeren gericht op het vergroten van de weerbaarheid, zoals een Rots & Water training en Piep zei de Muis voor de jongste kinderen. Voor volwassenen bieden we in samenwerking met het GGZ netwerk Meedoen in Gooise Meren een wijkgericht aanbod voor het versterken van de mentale weerbaarheid. In dit netwerk werken alle organisaties die zich bezig houden met het geestelijk welzijn van inwoners samen. Het netwerk biedt een laagdrempelig en samenhangend aanbod van activiteiten voor iedereen die de grip op welzijn en mentale gezondheid wil vergroten. Bijvoorbeeld een themabijeenkomst over depressie, het

coachcafé en een cursus mindfulness. We bekijken samen met het netwerk hoe we het aanbod voor het bevorderen van mentale fitheid kunnen verbreden.

Mentale druk gaat ook over de belasting die mantelzorgers ervaren. In onze gemeente voelt ruim 1 op de 8 mantelzorgers zich overbelast. Wij willen dat mantelzorgers in balans zijn en de zorg goed aankunnen. In het beleids- en actieplan “Mantelzorg(er): onzichtbaar en onmisbaar, Goud Waard” beschrijven we hoe we met onze partners mantelzorgers ondersteunen voor een gezonde balans tussen de zorg voor naasten en de zorgen voor zichzelf.

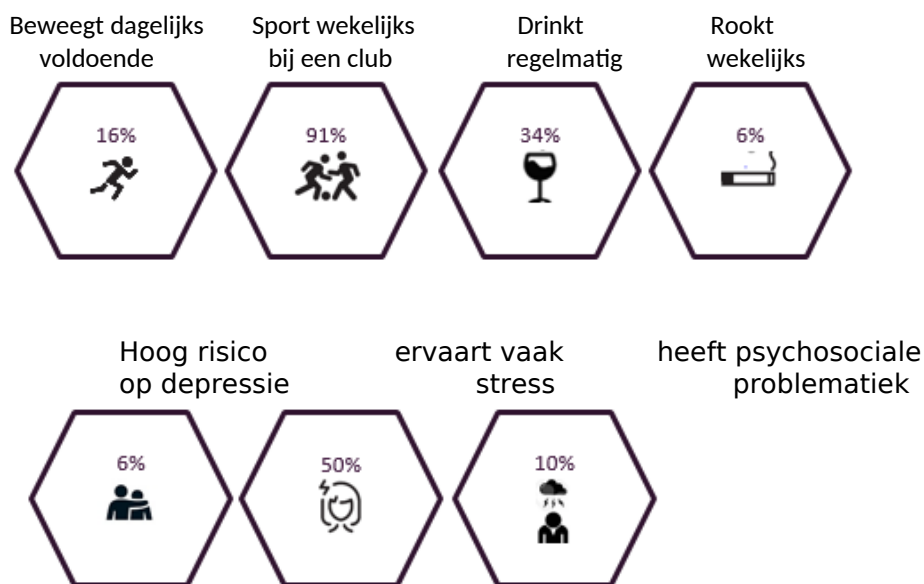
4. Tegengaan van eenzaamheid

Eenzaamheid zien we als een belangrijke oorzaak van stress en somberheid. Eenzaamheid komt meer voor bij ouderen en mensen met psychische kwetsbaarheid maar ook jongeren kampen met eenzaamheid. Corona heeft ervoor gezorgd dat eenzaamheid voor iedereen, van jong tot oud, zichtbaar en meer bespreekbaar is geworden. Eenzaamheid heeft ingrijpende gevolgen voor iemands leven en gezondheid. We nemen deel aan het landelijk actieprogramma ‘één tegen eenzaamheid’. Het programma richt zich op het eerder signaleren, bespreekbaar maken en doorbreken van eenzaamheid. Maatschappelijke organisaties, gemeenten, bedrijven en ondernemers en de Rijksoverheid slaan hiervoor de handen ineen. In Gooise Meren zetten wij in op het vormen van een actief netwerk van organisaties (professionele en vrijwilligers) die zich bezig houden met het tegengaan en verlichten van eenzaamheid. Om te zorgen voor verbinding en versterking van elkaars inzet en om elkaar te informeren en te inspireren. Daarnaast helpen we jongeren met specifieke programma’s om eenzaamheid tegen te gaan. Bijvoorbeeld met de pilot “Join Us”. Het project stelt eenzame jongeren beter in staat om hun eigen netwerk op te bouwen en te behouden. Ook faciliteren we het maatjesproject “Teens on a Mission”. Dit project ondersteunt kwetsbare jongeren die (tijdelijk) niet op eigen kracht hun sociale leven kunnen organiseren. Zij worden gekoppeld aan stabiele leeftijdsgenoten die een maatje / coach willen zijn voor deze jongeren.

3. Gezond opgroeien

Alle kinderen in Gooise Meren verdienen een gezonde start. Want op jonge leeftijd wordt al een belangrijke basis gelegd voor een gezonde toekomst. We streven ernaar dat alle kinderen gelijke kansen hebben om op te groeien tot gezonde, weerbare en gelukkige volwassenen. We willen dat kinderen van jongs af aan leren wat een gezonde leefstijl is. Ouders hebben hierin de belangrijkste verantwoordelijkheid. Ook scholen zijn een belangrijke omgeving om een gezonde leefstijl te stimuleren. Via de scholen bereiken we het overgrote deel van de jeugd en hun ouders. Gezondheid is een kerndoel van het onderwijs. Kerndoel 34 van het primair onderwijs luidt: *De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.* Vanuit de Gezonde School-aanpak bevorderen we dat thema's van een gezonde leefstijl in samenhang en duurzaam worden geïmplementeerd in het onderwijs.

Zo gaat het met onze jeugd in Gooise Meren:

In het najaar van 2019 is de regionale Gezondheidsmonitor Jeugd onder leerlingen van het voortgezet onderwijs (tweede- en vierdeklassers) in de regio Gooi en Vechtstreek uitgevoerd. De resultaten zijn voor het eerst beschikbaar op gemeenteniveau, voorheen alleen op regionaal niveau.

De jeugd in Gooise Meren voelt zich net zo gelukkig en tevreden met de eigen gezondheid als gemiddeld in Nederland. 85% vindt de eigen gezondheid (zeer) goed en voelt zich gelukkig. Ruim 7 op de 10 leerlingen is tevreden over het eigen gewicht. Onze jeugd is in clubverband buitengewoon actief maar voldoet nog niet voldoende aan de norm van 5 of meer dagen minimaal een uur bewegen. 44% voldoet hieraan ten opzichte van 47% landelijk. Ruim 91% sport wekelijks in clubverband of op de sportschool. De jeugd is daarmee actiever dan het landelijk (75%).

Iets meer dan 1 op de 10 leerlingen heeft psychosociale problemen, dit aantal ligt lager dan het landelijke percentage van 13%. Meisjes hebben vaker emotionele problemen en jongens vaker gedragsproblemen. De helft van de leerlingen geeft aan zich (zeer) vaak gestrest te voelen ten opzichte van landelijk 45%. Het gevoel van stress en psychische druk is groter bij meisjes dan bij jongens. Zij hebben drie keer zo vaak psychische problemen en twee keer zo vaak suïcidale gedachten. Onder de leerlingen heeft 3 op de 50 leerlingen een hoog risico op eenzaamheid. Dit is iets lager dan gemiddeld in de regio. Bijna 7% van de leerlingen is in de afgelopen 3 maanden gepest op school. Landelijke is

dat ruim 8%. Daarnaast heeft 14% te maken gehad met verspreiding van vervelende foto's of filmpjes

De jeugd in Gooise Meren behoort tot de groep die het meest drinkt in de regio. We zien in de regio een dalende trend maar lokaal is de daling minder sterk. Het aantal jongeren dat regionaal recent alcohol heeft gebruikt is in 6 jaar gedaald van 36% naar 29%. In Gooise Meren is het gebruik gedaald naar 34%. Dat is 8% boven het landelijke gemiddelde van 26%. Ook binge drinken (> 4 tot 6 glazen per keer) is regionaal sterker gedaald dan lokaal. Met 23% binge drinkers scoren we in Gooise Meren ruim boven het landelijke gemiddelde van 18%.

In de afgelopen jaren is de trend in het softdrugsgebruik gelijk gebleven. De jeugd in Gooise Meren gebruikt relatief vaker softdrugs. Eén op de 10 jongeren heeft recent softdrugs gebruikt. Landelijk is dit 4%. Bijna 7% heeft ooit lachgas gebruikt. Meisjes en jongens gebruiken even vaak lachgas. In de vierde klas heeft 17% van onze scholieren recent softdrugs gebruikt. Regionaal heeft ruim 44% van de vierdeklassers ooit softdrugs aangeboden gekregen. Locaties waar jongeren het vaakst softdrugs aangeboden krijgen zijn op straat, thuis en op school. Op het Vmbo wordt minder gedronken dan op de havo en vwo maar meer softdrugs en lachgas gebruikt. In de vierde klas is het softdrugs gebruik onder onze jeugd 5 keer zo groot als in de tweede klas.

Hier zetten we op in:

1. Doorgaande lijn Gezonde School
2. Gezonde kindomgeving
3. Weerbaarheid van de jeugd
4. Toegankelijke jeugdgezondheidszorg

1. Doorgaande lijn Gezonde School

Het programma Gezonde School biedt een integraal aanbod voor gezondheidsbevordering voor de thema's sport en bewegen, voeding, welbevinden, roken, alcohol en drugs, mediawijsheid, relaties en seksualiteit, veiligheid, natuur en milieu. We ondersteunen scholen bij de implementatie van het aanbod met de inzet en expertise van de GGD, de JOGG regisseur en de buurtsportcoaches. Voor de kinderopvang stimuleren we de implementatie van het landelijke programma Gezonde Kinderopvang. Vanuit beide programma's stimuleren we een doorlopende lijn in de gezonde aanpak voor de jeugd. Bovendien is het belangrijk dat het basis- en voortgezet onderwijs goed op elkaar aansluiten zodat het voortgezet onderwijs verder kan bouwen op de aanpak van het basisonderwijs. Het programma Gezonde School ondersteunt het regionale Preventie- en Handavingsplan alcohol (PHP) en het Actieprogramma Rookvrije Generatie Gooi en Vechtstreek.

We gaan scholen nadrukkelijker stimuleren om mee te doen aan de gezonde school aanpak en zorgen ervoor dat zij hierin duurzaam en in voldoende mate worden ondersteund. Zo maken we het voor scholen makkelijker om mee te doen. We zorgen voor een samenhangend aanbod richting scholen en verstevigen de bestaande samenwerking tussen partners rondom leefstijlthema's. Ons doel is dat op alle scholen in Gooise Meren de leefstijlthema's op orde zijn. Dat vraagt om structurele ondersteuning en een gefaseerde aanpak op maat, aansluitend bij de behoeften van de school. Daarbij willen we meer helderheid creëren over de taak en rolverdeling tussen kernpartners die de scholen hierin ondersteunen: de buurtsportcoaches, JOGG-regisseur en de adviseurs van de GGD. Zodat we van elkaar weten wie waarop is aan te spreken.

2. Gezonde kindomgeving

De grootste gezondheidsimpact behalen we als we de omgeving betrekken bij het stimuleren van een gezonde leefstijl. Een belangrijke rol is weggelegd voor ouders en verzorgers. Naast het gedrag van ouders en leeftijdsgenoten gaat het ook om de fysieke leefomgeving rondom school, de thuissituatie, de wijk en de invloed van de media. Wij vinden het belangrijk om deze werelden te verbinden zodat kinderen goede voorbeelden om zich heen zien en dat ze niet in verleiding worden gebracht om ongezonde keuzes te maken. Met de landelijke JOGG aanpak maken we de fysieke en sociale omgeving waarin de jeugd opgroeit gezonder. JOGG brengt een beweging op gang waarbij uiteenlopende partijen zich inzetten om gezond eten en voldoende bewegen gemakkelijker en aantrekkelijker te maken voor kinderen en jongeren. We werken daarin samen met gezondheidsprofessionals, sociaal werkers, sportverenigingen, beweegaanbieders, (voor)scholen, supermarkten, kinderopvang, bedrijven en verschillende (beleid)sectoren van de gemeente. De JOGG-regisseur zetten we in als verbindende schakel, coördinator en initiator om samen een structurele, integrale en multidisciplinaire aanpak te realiseren.

Eén van de ambities van ons lokaal Sportakkoord is “Van jongs af aan vaardig in bewegen”. Het doel van deze ambitie is om ervoor te zorgen dat meer kinderen voldoen aan de beweegrichtlijnen en dat de motorische vaardigheden toenemen. Hiervoor werken we in een deelakkoord samen met Gooise Meren Beweegt, kinderopvangorganisaties, basisscholen, consultatiebureau en sportaanbieders. We realiseren een breed aanbod voor bewegen en motorische ontwikkeling en creëren een groter bewustzijn bij ouders en verzorgers van het belang van bewegen op jonge leeftijd. Daarnaast realiseren we bij het inrichten van wijken veilige en uitnodigende plekken om te bewegen. Zodat buitenspelen voor kinderen weer aantrekkelijk wordt. Bijvoorbeeld in speeltuinen of met sporttoestellen.

3. Weerbaarheid van de jeugd

Onze jongeren hebben meer last van stress en prestatiedruk dan elders in het land. Psychosociale problemen op jonge leeftijd leiden vaak tot problemen en klachten op latere leeftijd. We vinden het belangrijk om samen met jongeren, scholen en betrokken partijen na te gaan wat nodig is om ze mentaal weerbaarder te maken zodat ze gezondere keuzes in het leven kunnen maken, beter tegen groepsdruk kunnen en minder mentale druk ervaren. Een voorwaarde is dat jeugd, jongvolwassenen en hun ouders weten hoe zij mentaal gezond blijven. Ook is het belangrijk dat mentale problemen bespreekbaar zijn en door de omgeving geaccepteerd worden. We dragen vanuit verschillende programma's bij aan deze randvoorwaarden.

We bieden scholen ondersteuning bij het implementeren van de aanpak “Welbevinden op School” van het programma Gezonde School. Ook stimuleren we de inzet van de tool Positieve gezondheid voor kinderen en jongeren. De tool helpt bij het bevorderen van zelfreflectie bij de jeugd en om daarover in gesprek te gaan. We bekijken daarnaast met partners hoe we het aanbod van interventies voor het versterken van vaardigheden voor mentale weerbaarheid en veerkracht bij jeugd en jongvolwassenen uit kunnen breiden en hoe we daarbij jongeren en ervaringsdeskundigen kunnen betrekken. In het overleg met scholen hebben we nadrukkelijk aandacht voor een structurele invoering van mentale weerbaarheidsprogramma's binnen het schoolprogramma. Ook vanuit de leefomgeving en het sport- speel- en beweegaanbod dragen we bij aan het vergroten van de weerbaarheid en veerkracht van jongeren. Vanuit het regionale programma Bescherming en Opvang bieden we ondersteuning aan kinderen uit gezinnen met verslavingsproblematiek en/of psychische problematiek. Het aanbod van cursussen draagt bij aan de weerbaarheid en gezondheid van deze kinderen.

4. Toegankelijke jeugdgezondheidszorg

Op grond van de WPG zijn we verantwoordelijk voor het aanbieden van jeugdgezondheidszorg. Dit omvat het bevorderen, beschermen en bewaken van de lichamelijke, psychische, sociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen en jongeren van min 9 maanden tot 19 jaar. De wettelijke taken zijn vastgelegd in het Basistakenpakket

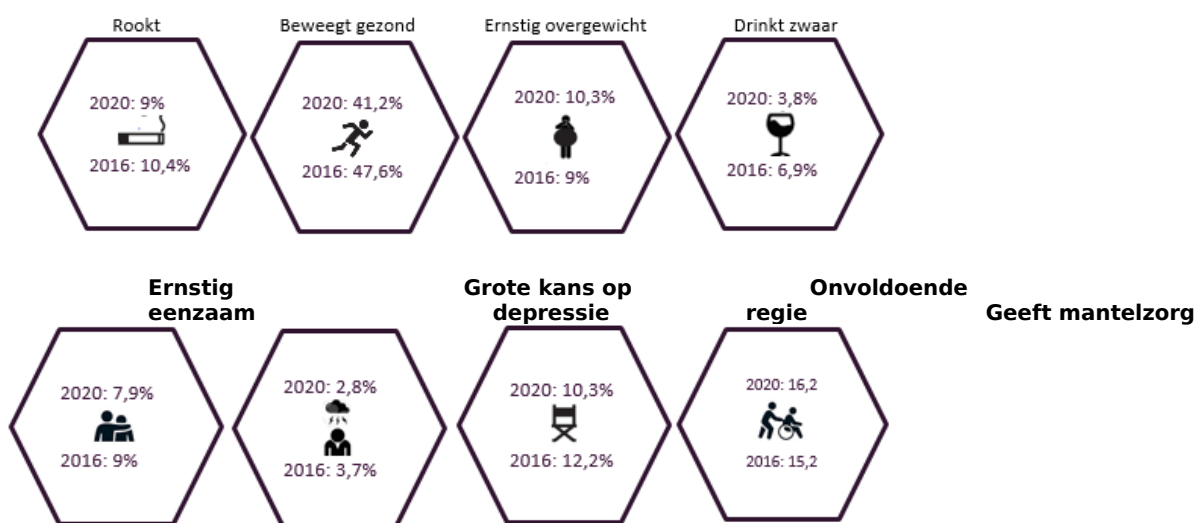
Jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar. In onze regio hebben we de uitvoering van de JGZ belegd bij Jeugd en Gezin. De invulling van taken en de beoogde doelstellingen van Jeugd en Gezin zijn beschreven in de regionale bestuursopdracht Jeugd en Gezin 2018-2022.

We zorgen voor een toegankelijke jeugdgezondheidszorg, dichtbij in de buurt van kinderen. Jeugd en Gezin heeft vanaf de geboorte alle kinderen in Gooise Meren in beeld. De eerste duizend dagen van een kind zijn cruciaal voor een goede ontwikkeling. Door kinderen in hun ontwikkeling te volgen, ouders laagdrempelig te versterken en eerder te helpen bij beginnende problematiek, kunnen we voorkomen dat later zwaardere zorg nodig is. In aansluiting op het landelijke actieprogramma Kansrijke Start ondersteunt Jeugd en Gezin (aanstaande) kwetsbare ouders zodat hun kinderen zo gezond mogelijk hun leven starten. Kansrijke Start richt zich op de samenwerking rondom zorg en ondersteuning tussen domeinen aan kwetsbare gezinnen. Het gemeentelijk takenpakket op het terrein van de jeugdgezondheidszorg is dit jaar uitgebreid met extra taken voor de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma. Daarnaast krijgen gemeenten vanaf 1 januari 2022 de taak een prenataal huisbezoek aan te bieden aan zwangere vrouwen en/of hun gezinnen in een kwetsbare situatie.

4. Vitaal ouder worden

Onze verantwoordelijkheid op het gebied van preventieve zorg voor ouderen is vastgelegd in artikel 5a van de Wet Publieke Gezondheid. Op basis van dit artikel volgen we de gezondheid van ouderen via de gezondheidsmonitor voor senioren van 65 jaar en ouderen. Daarnaast hebben we de taak om voorlichting, advies en begeleiding te bieden om ouderen zo lang mogelijk vitaal en gezond te houden. Onze opgave is om de 'jongere' oudere zo lang mogelijk gezond te houden en de meer kwetsbare ouderen te ondersteunen om hun kwaliteit van leven in stand te houden of te verbeteren. Van belang is dat zij zo lang mogelijk gezond en fit voelen zodat zij kunnen blijven participeren in de samenleving. Ouderdom komt met gebreken. We vinden het belangrijk om de nadruk te leggen op wat ouderen wél kunnen. We helpen kwetsbare ouderen om grip te houden op het leven.

Zo gaat het met onze senioren en ouderen in Gooise Meren:

In Gooise Meren voelen ouderen zich gezonder dan gemiddeld in Nederland, bijna 74% voelt zich gezond ten opzichte van 62% landelijk. In onze gemeente woont 38% van de ouderen alleen ten opzichte van 33% landelijk. Ruim 1 op de 5 ouderen ervaart voldoende regie over het eigen leven, landelijk ervaart ongeveer 1 op 7 ouderen voldoende regie over het leven. In de wijk Eng wonen de meeste ouderen die zich niet zelfredzaam voelen. Zij ervaren het minste regie over het eigen leven. In deze wijk heeft meer dan de helft van de ouderen één of meerdere chronische aandoeningen en ervaart een ruime meerderheid (ernstige) beperkingen vanwege problemen met de gezondheid. Bijna 1 op de 4 ouderen in deze wijk geeft aan extra hulp of zorg nodig te hebben. We zien in deze wijk ook de meeste ouderen met een hoog risico op depressie of angststoornis, evenals in Naarden 1411.

In Gooise Meren voldoen meer ouderen aan de beweegnorm dan landelijk (41% ten opzichte van 38% landelijk). Ouderen in de wijk Eng (1403) voldoen het minst aan de beweegnorm (33%). Eén op de 10 ouderen heeft te maken met ernstig overgewicht (landelijk 17%). Ongeveer 4% van de ouderen drinkt zwaar, in Muiden zien we de grootste groep zware drinkers, 8%. Ongeveer 5% van de ouderen heeft moeite met rondkomen, landelijk is dit 7%. In Muiden wonen de meeste ouderen die moeite hebben met rondkomen, bijna 9%. In onze gemeente voelt 8% van de ouderen zich ernstig eenzaam, landelijk is dit 10%. Eenzaamheid zien we het meest onder ouderen in het Spiegel en het Brediuskwartier (11%). In Muiden en Naarden 1411 wonen de meeste ouderen die mantelzorg verlenen 22%, landelijk verleent bijna 15% van de ouderen mantelzorg.

Hier zetten we op in:

1. Voorbereid ouder worden.
2. Wonen en zorg
3. Welzijn op recept
4. Veilig mobiel en in beweging.
5. Uitvoeringsagenda gezond ouder worden

1. Voorbereid ouder worden

We vinden het belangrijk dat ouderen zich op tijd voorbereiden op het ouder worden, op het moment dat zij nog vitaal en voldoende zelfredzaam zijn. Dit is niet alleen voor hen zelf belangrijk maar ook voor de andere generaties waarvan zij afhankelijk worden. We bevorderen de bewustwording onder ouderen zodat zij zelf nadenken over de vraag hoe ze oud willen worden en welke maatregelen ze kunnen nemen. Daarbij gaat het onder meer over (behoud van) vitaliteit, sociale contacten, wonen en zingeving. Belangrijke partners zijn de wooncoaches voor senioren en de informatieve huisbezoeken van Versa Welzijn.

2. Wonen en zorg

Veel senioren redden zich prima, wonen in een levensloopbestendige woning of zorgen zelf voor de nodige aanpassingen en hebben een actieve leefstijl. Maar er zijn senioren die daar minder goed in slagen en steun nodig hebben. Voor deze groep wordt de opgave om thuis te blijven groter. Een passende woonzorgvorm of geschikte woning is daarbij cruciaal. We staan voor de opgave de groeiende groep ouderen te faciliteren in hun (toekomstige) woon- en zorgbehoeften. Samen met woningcorporaties, zorgaanbieders, inwoners en de welzijnsorganisatie werken we momenteel aan een lokale woonzorgvisie. Hierin maken we met partners afspraken over de woonopgaven waar we samen voor staan. Regionaal ondersteunen onze wethouders Wonen en Zorg als ambassadeurs de landelijke Taskforce Wonen en Zorg. Doel is om met woningcorporaties en zorgorganisaties in de regio concrete afspraken te maken over hoe mensen nu en in de toekomst goed en veilig kunnen (blijven) wonen met de nodige zorg en ondersteuning.

Dementie heeft een grote impact op zowel mensen met dementie zelf als naasten. We willen dat mensen met dementie en hun naasten zich in Gooise Meren gezien en gesteund voelen. We zien dementie als een sociale opgave waarbij we het gewone dagelijks leven van mensen met dementie zo lang mogelijk in stand willen houden. We gaan op zoek naar nieuwe inzichten en richtingen voor (domeinoverstijgende) samenwerking zodat mensen met dementie langer plezierig thuis kunnen blijven wonen, met zorg en ondersteuning die past bij hun persoonlijke situatie. Een mooi voorbeeld is de sociale benadering van dementie, ontwikkeld door de Amsterdamse hoogleraar Anne-Mei The. Deze benadering legt de focus niet (primair) op de aandoening zelf, maar op de leefwereld van de persoon met dementie en zijn naasten. De sociale benadering van dementie geeft hieraan invulling door te bouwen aan een netwerk van informele zorg, ingebed binnen de reguliere zorg. Dit draagt bij aan meer verbinding in de samenleving, zodat mensen met dementie en hun naasten kunnen blijven meedoen. De focus ligt op de mogelijkheden van mensen met dementie die vaak nog langere tijd op een waardige manier kunnen blijven deelnemen aan de samenleving. De sociale benadering van dementie sluit goed aan op onze visie op gezondheid, waarin veerkracht en eigen regie centraal staan. We onderzoeken met partners hoe we hieraan invulling kunnen geven.

3. Welzijn op recept

Samenwerken in het medische en sociale domein is cruciaal voor een tijdige signalering en ondersteuning van kwetsbare ouderen. Professionals in de wijk hebben in de afgelopen jaren de meerwaarde ervaren van samenwerking door gezamenlijk vanuit verschillende expertises naar de situatie van ouderen te kijken. Bijvoorbeeld door het uitvoeren van gezamenlijke huisbezoeken door wijkverpleegkundigen en welzijnswerkers. Zij zijn daardoor beter in staat breder te kijken naar de situatie en vormen een

waardevolle aanvulling op elkaars expertise. We zien kansen voor verbetering in de samenwerking met huisartsen. In het bijzonder de toeleiding van ouderen met psychosociale problematiek naar de diensten van welzijn. Psychosociale klachten uiten zich vaak in lichamelijke klachten, somberheid, stress of angst. Voor veel ouderen is de huisarts hiervoor het eerste aanspreekpunt. Maar lang niet iedereen is geholpen met medicijnen of een verwijzing naar een fysiotherapeut of medisch specialist. Welzijn op Recept is een bewezen effectieve methode gericht op de verbetering van vroegsignalering en tijdige activering van ouderen met psychosociale problematiek.

Met Welzijn op Recept worden ouderen vanuit de visie van Positieve gezondheid door coaching en sociale activering in staat gesteld zelf te werken aan het verbeteren van veerkracht en welbevinden (mentale gezondheid). Daarnaast draagt de methode bij aan een duurzame samenwerking tussen de huisarts, eerstelijnsmedewerkers en de welzijnswerkers. We starten met de implementatie van Welzijn op Recept in Muiden. Daarvoor ontvangen we in 2022 subsidie van het ministerie van VWS en worden we ondersteund door het landelijk kennisnetwerk Welzijn op Recept. We beschouwen Welzijn op Recept als een domein overstijgend samenwerkingsmodel. De ervaring die we hiermee opdoen delen we in breder verband met onze maatschappelijke partners. Zo willen we draagvlak te creëren om het concept breder uit te rollen binnen onze gemeente.

4. Ouderen blijven veilig mobiel en in beweging

Uit landelijk onderzoek blijkt dat één op de drie ouderen van 65 jaar en ouder minimaal eens per jaar valt. Het percentage ziekenhuisopnames onder ouderen door vallen is in onze gemeente het hoogste van de regio. In 2018 werden 475 ouderen opgenomen in het ziekenhuis door een valincident. Een valincident heeft in veel gevallen grote gevolgen voor vitaliteit, kwaliteit van leven, thuis wonen en eenzaamheid. Bovendien leiden valongevallen bij ouderen tot enorme kosten voor de zorg en het sociaal domein. De ambitie van het Rijk is dat het risico van een spoedopname na een valincident in 2024 is afgenomen. In regio Gooi en Vechtstreek dragen we daaraan bij met een gezamenlijke ketenaanpak “Voorkom vallen. Beweeg!”. Het programma richt zich op het beter en vroeger signaleren van ouderen met een valrisico en het organiseren de juiste vervolgstappen. De GGD heeft een coördinerende rol bij het faciliteren van regionale bijeenkomsten binnen het valpreventienetwerk.

Voor het voorkomen van vallen is het belangrijk dat ouderen in beweging blijven. We ondersteunen ouderen om mobiel te blijven. Daarvoor zetten we in op het bevorderen van de motorische fitheid van ouderen en fietsveiligheid. We bieden senioren laagdrempelig de mogelijkheid om deel te nemen aan een fitheidstest voor senioren waarbij aandacht is voor flexibiliteit, spierkracht en uithoudingsvermogen, belangrijke aspecten voor ouderen om de dagelijkse activiteiten zo lang mogelijk in stand te houden en om gezond te blijven. Gebaseerd op de testresultaten krijgen senioren een passend beweegadvies om (weer) fit vitaal te worden of te blijven.

Fietsen draagt bij aan de gezondheid van ouderen en houdt hen langer sociaal actief en zelfredzaam. Ouderen fietsen met veel plezier, maar lopen ook het risico op ernstig letsel als zij met de fiets een ongeval krijgen. Het bevorderen van de fietsveiligheid bij ouderen verdient daarom extra aandacht. We gaan aan de slag met het landelijke programma Doortrappen om ouderen zo lang mogelijk veilig op de fiets te houden. Het programma is gericht op bewustmaking van fietsveiligheid en een aanbod van informatie en interventies. Het uiteindelijke doel is minder ongelukken met fietsende ouderen, gezondheidswinst en een betere kwaliteit van leven. Samen met de fietsersbond

5. Uitvoeringsagenda gezond ouder worden

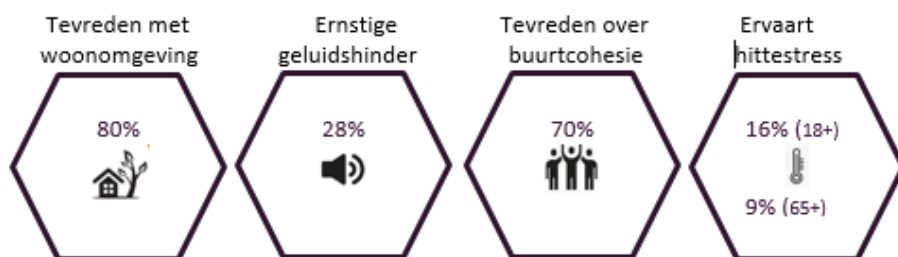
We gaan in gesprek met strategische partners als de Seniorenraad, ouderenbonden en inwoners over de verdere invulling van ons beleid om ouderen gezond te houden en ondersteuning te bieden als de gezondheid afneemt. Welke voorwaarden vinden ouderen belangrijk voor een gezond leven en welke ondersteuning hebben zij daarbij nodig?

Samen stellen we een agenda op met actiepunten om ouderen te helpen om zo lang mogelijk gezond en zelfredzaam te blijven. Een integrale agenda waarmee we een stevige verbinding realiseren tussen de gezondheid, maatschappelijke ondersteuning, het zorgaanbod, sportaanbod, wonen en ruimtelijke ordening.

5. Gezonde leefomgeving

Ons doel is dat de leefomgeving bijdraagt aan een goede gezondheid zodat iedereen kan opgroeien in een gezonde leefomgeving. Een gezonde leefomgeving nodigt uit tot gezond gedrag en kent zo min mogelijk risico's voor de gezondheid. landelijke ambitie is dat gezondheid in 2024 een vast onderdeel is van de belangenafweging in het ruimtelijk beleid. Naast gezondheidsbescherming gaat het om gezondheidsbevordering. Beide invalshoeken moeten structureel een plek krijgen in relevante plannen en ontwikkelingen. Doel is met de inrichting van de leefomgeving een gezond leven makkelijker te maken en te zorgen dat de druk op gezondheid zo laag mogelijk is. Daarbij zien we integrale samenwerking tussen het fysieke en sociale domein als sleutel voor succes. Gezondheid en de gezonde leefomgeving raken immers alle beleidsdomeinen.

Zo ervaren we de leefomgeving in Gooise Meren:

Ouderen en volwassenen ervaren de samenhang in de buurt positief en zijn hierover meer tevreden dan gemiddeld in de regio Gooi en Vechtstreek. Ongeveer 4 op de 5 inwoners is tevreden met de woning en de woonomgeving. Volwassenen hebben meer last van hittestress dan ouderen. Ongeveer 16% van de volwassenen en ruim 9% van de ouderen kan binnen en/of buiten onvoldoende verkoeling vinden bij aanhoudende warm weer. Volwassenen en ouderen ervaren ongeveer even veel last van ernstig geluidshinder (resp. 27% en 28%), met name door verkeersgeluiden. Vliegverkeer zorgt bij 13% van de inwoners voor slaapproblemen. Ongeveer driekwart van de inwoners bezoekt regelmatig de natuur.

Hier zetten we op in:

1. Een gezonde en veilige leefomgeving
2. Een toegankelijke openbare ruimte en toegankelijke voorzieningen
3. Milieugezondheid: de aanpak van essentiële milieugezondheidsfactoren
4. Gezondheid in omgevingsvraagstukken

1. Gezonde en veilige leefomgeving

De ambitie van het Rijk is dat alle gemeenten in 2024 een seniorvriendelijke leefomgeving hebben ingericht die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten en aanzet tot gezonde keuzes. Lokaal ondersteunen we deze ambitie bijvoorbeeld door het tegengaan van hittestress en het klimaatbestendig maken van de leefomgeving. We zorgen bovendien voor toegankelijke voorzieningen, bijvoorbeeld groenvoorzieningen, voorzieningen voor eerstelijnsgezondheidszorg, beweeg- en sportlocaties, parken, voldoende rustpunten en ontmoetingsruimtes.

Fietser en voetganger stellen wij in Gooise Meren boven de auto bij de inrichting openbare ruimte. Hiervoor inventariseren we fiets- en wandelroutes waar comfort en veiligheid verbeterd kunnen worden en nemen we bij herinrichtingsprojecten de ruimte voor fietsers en voetgangers als vertrekpunt. We houden rekening met de bereikbaarheid en de toegankelijkheid voor hulpdiensten zodat mensen op tijd de juiste hulp krijgen. De aanrijtijden van de ambulance zijn in onze regio over het algemeen goed en voldoen aan de norm. Volgens de norm moet minstens 95% van de ambulances binnen 15 minuten ter plaatse zijn.

We streven naar een effectief hulpverleningsproces in Gooise Meren. Daarvoor werken we aan een dekkend netwerk voor Automatische Externe Defibrillatoren (AED netwerk) en een samenhangende aanpak met inzet van burgerhulpverlening. We werken daarvoor samen met het Rode Kruis en Stichting HartslagNu. Het doel van een dekkend netwerk van AED's is het behalen van de 6 minuten norm bij een hartstilstand. Als gemeente hebben we faciliterende en activerende rol. Wij vinden dat het realiseren van een dekkend netwerk van AED's en burgerhulpverleners in de eerste plaats gedragen moet worden door inwoners en vrijwilligersorganisaties. We stimuleren dat bewoners geactiveerd worden om een AED te plaatsen en om deze aan te melden bij HartslagNu. We dragen zo nodig bij aan de kosten voor de aanschaf van de AED. In de afgelopen periode hebben we met onze partners grote stappen gezet in het realiseren van een dekkend AED-netwerk in Gooise Meren. Voor de twee resterende locaties wordt met partijen bekeken hoe in de 24-uurs beschikbaarheid van de AED's kan worden voorzien. De komende periode ligt het accent op het in stand houden van het AED-netwerk en op het op peil houden van de burgerhulpverlening.

2. Toegankelijke samenleving

Met het lokale inclusiebeleid creëren we de nodige condities voor mensen met een beperking om naar wens en vermogen mee te doen in de samenleving. Een toegankelijke, inclusieve leefomgeving voorkomt dat mensen afgezonderd raken, wat juist tot gezondheidsverlies kan leiden. Vanuit het inclusiebeleid zien we erop toe dat de openbare ruimte en openbare gebouwen zo zijn ingericht dat mensen met een beperking er optimaal gebruik van kunnen maken. Daarbij hoort ook dat informatie over de toegankelijkheid van voorzieningen, winkels, uitgaansgelegenheden etc. voor de beoogde doelgroep makkelijk te vinden is. Het inclusiebeleid hebben we vastgesteld met de nota *Iedereen Doet Mee; beleid en uitvoering inclusieve samenleving 2022-2026*. Vanuit het inclusiebeleid dragen we onder meer bij aan een dementievriendelijke gemeente. We maken dementie bespreekbaar en vergroten kennis over dementie binnen onze gemeente, bijvoorbeeld door het aanbieden van trainingen voor inwoners en bedrijven. Medio 2021 is het Alzheimer Café Gooise Meren van start gegaan op initiatief van de "Werkgroep dementievriendelijk Gooise Meren". Dit is een samenwerkingsverband tussen Alzheimer Nederland, afdeling Gooi en omstreken, de King Arthur Groep, Bibliotheek Gooi en meer en Versa Welzijn.

3. Milieugezondheid

Vanuit onze rol om de gezondheid te beschermen en te bewaken hebben we aandacht voor milieugezondheidsfactoren op het gebied van bodem, water, lucht, geluid, geur, binnenmilieu en externe veiligheid. In het kader van de Omgevingswet ontwikkelen we een Omgevingsvisie en een Omgevingsplan. In het Omgevingsplan benoemen we de regels met betrekking tot geluid-, geur- en lichthinder. We hebben aandacht voor de luchtkwaliteit en geluidsoverlast in relatie tot het vliegverkeer en (rijks)wegen. Ook hebben aandacht voor de zorgen van inwoners over het 5G netwerk, de biomassacentrale Diemen en de verzwarening van hoogspanningsmasten. Naar 2030 verwachten we een toenemende mobiliteit en drukker wordende steden waardoor we meer belasting zullen ervaren van luchtverontreiniging en geluid. Ook de uitbreiding van het vliegverkeer zal zorgen voor een toename van geluidhinder. In de manier hoe we hiermee omgaan stellen we de inwoner centraal. We zetten samen met inwoners stappen voor het aanpakken van rommel op straat, verminderen van geluidsoverlast, meten van de luchtkwaliteit en meer groen in de wijk.

4. Gezondheid in omgevingsvraagstukken

Zoals eerder is gezegd is gezondheid een belangrijk aspect van het omgevingsbeleid. Naar verwachting treedt in 2022 de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet richt zich in de kern op het ontwikkelen van een gezonde leefomgeving en legt een verbinding naar het sociaal domein. De wet biedt gemeenten meer ruimte om te sturen op een gezonde leefomgeving met aandacht voor de fysieke en de sociale omgeving. Het Rijk heeft in het gezondheidsbeleid de ambitie opgenomen dat gezondheid in 2024 een vast onderdeel van de belangenafweging in ruimtelijk beleid is. De basis daarvoor hebben we gelegd in de bouwstenen notitie voor de Omgevingsvisie: Keuze en Koers. Daarmee is ook een basis gelegd voor het beter verbinden van het ruimtelijke beleid, het sociaal domein, gezondheid en het wijkgericht werken. In dat kader werken we bijvoorbeeld ook aan de ontwikkeling van de wijkagenda's voor alle wijken in Gooise Meren.

Ons doel is dat een gezonde leefstijl en goede gezondheid een vanzelfsprekend onderdeel van gebiedsontwikkeling of de herinrichting van ruimte te zijn. Daarvoor willen we een kader bieden en de juiste tools ontwikkelen. Zodat we de omgeving zo kunnen ontwerpen of organiseren, dat deze een positieve invloed heeft op de mentale en fysieke gezondheid. Door het stimuleren van gezond gedrag, of door negatieve omgevingsfactoren te minimaliseren. Voor gezondheidsthema's met een ruimtelijke component maken we een expliciete koppeling met de fysieke leefomgeving en benoemen we mogelijke ruimtelijke maatregelen. Zo ontwikkelen we een richtinggevend kader en stellen we inrichtingsuitgangspunten op voor het meewegen van gezondheid bij ruimtelijke vraagstukken. Daarbij hebben we aandacht voor zes factoren: bewegen, ontmoeten, ontspannen, milieukwaliteit, klimaatbestendigheid en toegang tot voorzieningen.

Monitoring en sturing

Voor een effectief gezondheidsbeleid hebben we inzicht nodig in de gezondheid en gezondheidsbeleving van inwoners. Actuele en betrouwbare data op wijkniveau vormt daarvoor de basis. We zetten niet alleen in op het ophalen van data maar ook op het toepassen en het beschikbaar stellen van kennis en data aan onze maatschappelijke partners. We vinden het belangrijk om kennis over gezondheid vanuit verschillende invalshoeken samen te brengen en uit te wisselen. Zo zijn we in staat om gefundeerd te werken aan actuele opgaven en krijgen we toekomstige opgaven in beeld.

Gezondheidsmonitor

De GGD onderzoekt voor ons elke vier jaar de gezondheid, leefstijl en sociale situatie van onze inwoners met de Gezondheidsmonitor. Dit is een wettelijke taak. De gezamenlijke Gezondheidsmonitor bestaat uit de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen en de Gezondheidsmonitor Jeugd. De onderzoeken helpen ons om vast te stellen hoe succesvol onze aanpak is en of we moeten bijsturen. Naast de landelijke dataset richten we ons in de Monitor ook op de leef- en ervaringswereld van inwoners, bijvoorbeeld als het gaat om de ervaren kwaliteit van de leefomgeving. In overleg met GGD regio Gooi en Vechtstreek voegen we hiervoor zo nodig extra datasets toe.

De vierjaarlijkse gezondheidsmonitor Jeugd (13 en 16 jaar) is regionaal in 2019 uitgevoerd. In 2020 hebben we de Gezondheidsmonitor voor volwassene en ouderen uitgevoerd. Iedereen die de gezondheidsvragenlijst online invulde, ontving desgewenst een persoonlijk leefstijladvies. Driekwart van de online respondenten heeft het leefstijladvies opgevraagd. De resultaten van de gezondheidsmonitors vormen de basis voor ons gezondheidsbeleid en voor het aanscherpen en bijstellen van onze preventieaanpak. In de bijlage is een overzicht opgenomen van de belangrijkste conclusies uit de onderzoeken. De volgende reguliere gezondheidsmonitor Jeugd wordt in het najaar van 2023 uitgevoerd. De reguliere Gezondheidsmonitor Volwassen & Ouderen wordt in het najaar 2024 uitgevoerd.

Integrale Gezondheidsmonitor covid-19

De coronacrisis heeft veel invloed op het leven van iedereen. Om negatieve gezondheidseffecten zo klein mogelijk te houden is een passend zorg- en ondersteuningsaanbod essentieel. Daarvoor is inzicht in de fysieke en mentale gezondheidseffecten nodig. Landelijk is daarvoor een nieuwe monitor ontwikkeld: de Integrale Gezondheidsmonitor covid-19. Dit brede gezondheidsonderzoek helpt bij het inzichtelijk maken van de fysieke en mentale gezondheidseffecten bij mensen als gevolg van de coronacrisis. De monitor richt zich op de gezondheid van mensen in het algemeen en van specifieke (kwetsbare) doelgroepen in het bijzonder. Daarnaast wordt voor kwetsbare groepen de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg-Monitor opgezet (OGGZ-Monitor). Het brede onderzoek naar de effecten van de coronacrisis is gestart in september 2021 en heeft een looptijd van vijf jaar. Medio september 2021 is de Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021 (CGM Jeugd 2021) gestart als een van de eerste onderdelen binnen het totaal. GGD regio Gooi en Vechtstreek voert deze CGM Jeugd 2021 uit in samenwerking met de middelbare scholen in onze regio. Scholieren uit klas 2 en 4 hebben hiervoor een uitnodiging ontvangen. De resultaten van dit onderzoek zijn medio 2022 beschikbaar en geven een overzicht van de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van jongeren en de impact van corona. In onderstaand overzicht staan de vijf extra monitors die in het kader van de Integrale Gezondheidsmonitor covid-19 worden uitgevoerd.

1.	Gezondheidsmonitor Jeugd (13-16 jaar)	najaar 2021
2.	Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 16-25 jaar)	voorjaar 2022
3.	Gezondheidsmonitor Volwassen & Ouderen	najaar 2022
4.	Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen (16-25 jaar)	voorjaar 2024
5.	OGGZ monitor	2021-2024

Financieel kader

Het gezondheidsbeleid voeren we in principe budgettair neutraal uit. Voor 2022 ontvangen we aanvullende incidentele middelen voor de uitvoering van gezondheidsbevordering en preventie. De benodigde middelen in de navolgende jaren zijn afhankelijk van de nog op te stellen uitvoeringsprogramma's. Mochten extra middelen nodig zijn, leggen we dat voor aan de gemeenteraad. De uitvoering van het gezondheidsbeleid hangt sterk samen met diverse beleidsdomeinen. De middelen die we inzetten voor gezondheidsbevordering en preventie vinden we dan ook op verschillende plekken terug in de begroting, veelal via de subsidieverstrekingen. Het is aan de gemeenteraad om jaarlijks bij het vaststellen van de gemeentebegroting keuzes te maken waarvoor geld beschikbaar komt. We leggen met het nieuwe gezondheidsbeleid dan ook geen budgetten voor vier jaar vast.

Structurele middelen

De regionale organisatie Regio Gooi en Vechtstreek voert een belangrijk deel van onze (wettelijke) taken voor publieke gezondheid uit. Daarbinnen zijn de GGD en Centrum Jeugd en Gezin verantwoordelijk voor de uitvoering van het overgrote deel van de taken. De doorbelasting van kosten wordt jaarlijks in de regiobegroting aan gemeenteraad voorgelegd. In onze lokale begroting houden we structureel rekening met deze kosten. Lokaal zetten we aanvullend in op preventie en gezondheidsbevordering. Naast het budget voor het gezondheidsbeleid worden activiteiten voor gezondheidsbevordering en preventie bekostigd uit budgetten voor collectieve voorzieningen, bescherming en opvang, buurtsportcoaches en budgetten voor een schone veilige en gezonde leefomgeving.

Incidentele middelen

Het kabinet heeft met het *Steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl* extra incidentele middelen beschikbaar gesteld om de negatieve effecten van corona op het sociaal en mentaal welbevinden en op onze gezondheid tegen te gaan. De incidentele middelen voor extra inzet op gezonde leefstijlinterventies verleent de minister via SPUK Sportakkoord. Voor Gooise Meren betreft dit €67.713. Deze middelen worden op basis van een uitvoeringsprogramma ingezet in 2022.

Naast incidentele middelen uit het steunpakket hebben we bij het Rijk een drietal incidentele subsidies aangevraagd voor de lokale uitvoering van preventie en gezondheidsbevordering. Voor de lokale preventieaanpak is door het ministerie van Volksgezondheid en subsidie toegekend op basis van de regeling *Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken*. In 2022 en 2023 ontvangen we een incidentele subsidie van €30.000 per jaar. Voor de uitvoering van de pilot Welzijn op Recept in Muiden ontvangen we in 2022 een incidentele subsidie vanuit het Landelijke programma Langdurige Zorg en Ondersteuning. Daarvoor is een subsidie toegekend van maximaal €49.130. Het bedrag is toegekend voor maximaal 12 maanden. Tot slot is binnen de regeling Juiste Zorg Op de Juiste Plek is de subsidieaanvraag gehonoreerd voor het ontwikkelen van de datatool Woonzorgwijzer en gespreksmethode om de ontwikkelingen rondom langer thuis wonen van ouderen in beeld te brengen in verschillende wijken in de Gooise Meren met focus op gezondheid, zorg en welzijn. Hiervoor ontvangen we €10.000 ten behoeve van de inzet van de dataspecialist in 2022.

1. Structureel begroot

Regionaal	2022
GGD-officier van justitie	€4.190
GGD-toezicht kinderopvang	€109.950
GGD- Bescherming en opvang; (preventie GGZ en signalering)	€11.784
GGD- gezondheidsbevordering en	€335.179

Algemene gezondheidszorg	
GGD- Forensische geneeskunde	€21.349
Jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau en Rijksvaccinatie)	€1.750.397
Meldkamer Ambulancezorg	€24.461
Regionale beleidsadviesing en uitvoering	€64.835
Regionale uitvoering projectplan Rookvrije Generatie	€6.812
Regionale uitvoering Preventie- en Handhavingsplan alcohol en drugs 2021 t/m 2024	€10.360 Regionale begroting Bescherming en Opvang
Lokaal	
JOGG (budget buurtsportcoaches)	€17.129
AED	€9.900

2.Incidente le middelen 2022

Steunpakket gezonde leefstijlinterventies	€67.713
Subsidiereregeling Lokaal preventieakkoord /preventieprogramma	€30.000
Subsidiereregeling het Landelijke programma Langdurige Zorg (pilot Welzijn op Recept)	€49.130
Subsidiereregeling Juiste Zorg Op de Juiste Plek (inzet datatool Woonzorgwijzer)	€10.000

